

EUROBAROMETER 65

DE PUBLIEKE OPINIE IN DE EUROPESE UNIE

LENTE 2006

NATIONAAL RAPPORT

NEDERLAND

Dit onderzoek is opgedragen en gecoördineerd door het Directoraat Generaal Pers
Communicatie

Dit rapport is geschreven voor de vertegenwoordigers van de Europese Commissie in Nederland
door TNS NIPO

Dit document vertegenwoordigt niet de visie van de Europese Commissie. De interpretaties
en meningen in dit document komen voor rekening van de auteurs.

Inhoud

	Introductie	1
1	Nederlandse context	2
1.1	Situatie in Nederland	2
1.2	Nederland ten opzichte van andere landen van de Europese Unie	3
1.3	Verwachtingen voor de toekomst	4
1.4	Vertrouwen in maatschappelijke instellingen	7
1.5	Belangrijke onderwerpen in Nederland	8
2	De Europese Unie: informatie, kennis en vertrouwen	9
2.1	Voornaamste informatiebronnen	9
2.2	Discussies	10
2.3	Aandacht in de media voor de Europese Unie	11
2.4	Kennis van de Europese Unie	12
2.5	De Europese Vlag	15
2.6	Vertrouwen in de Europese Unie	16
3	Betekenis van Europa in Nederland	18
3.1	Betekenis van het lidmaatschap van de Europese Unie	18
3.2	Persoonlijke betekenis van Europese Unie	21
4	Rol van de Europese Unie	26
4.1	De Europese economie	26
4.2	Uitbreiding van rol Europese Unie	29
5	De Europese Grondwet	32
6	Samenvatting en Conclusies	35
6.1	Nederlandse context	35
6.2	De Europese Unie: informatie, kennis en vertrouwen	36
6.3	Betekenis van Europa in Nederland	37
6.4	Rol van de Europese Unie	38
6.5	De Europese Grondwet	39
6.6	Conclusies	39
	Bijlagen	
1	Profiel van de respondenten	
2	Energiegebruik	
3	Technische specificaties	
4	Vragenlijst	

Inhoud figuren en tabellen

1	<i>Beoordeling huidige stand van zaken als ‘goed’ voor onderstaande onderwerpen</i>	3
2	<i>Verwacht komende 12 maanden verbetering voor onderstaande onderwerpen</i>	5
3	<i>Situatie over vijf jaar wat betreft...</i>	6
4	<i>Percentage ‘eerder wel vertrouwen’ in nationale instellingen</i>	7
5	<i>Wat zijn volgens u momenteel de twee belangrijkste zaken die in Nederland spelen?</i>	8
6	<i>Informatiebronnen voor nieuws in Nederland</i>	9
7	<i>Welke van de volgende bronnen gebruikt u als u informatie zoekt over de Europese Unie, haar beleid en haar instellingen?</i>	10
8	<i>Hoeveelheid berichtgeving over de Europese Unie</i>	11
9	<i>Aard van de berichtgeving over de Europese Unie</i>	12
10	<i>Percentage respondenten dat wel eens heeft gehoord over...</i>	13
11	<i>Stellingen Europese Unie: denkt u dat de volgende stellingen juist of onjuist zijn?</i>	14
12	<i>Stellingen Europese vlag: bent u het hiermee eens of oneens (antwoorden ‘eens’)</i>	16
13	<i>Vertrouwen in Europese instellingen herfst 2004, lente en herfst 2005, lente 2006</i>	17
14	<i>Positief oordeel over het lidmaatschap van Nederland van de Europese Unie (lente en herfst 2005, lente 2006)</i>	18
15	<i>Vergelijking EU25 versus Nederland als het gaat om bepaalde zaken waar men tegenwoordig ‘bang’ voor is bij de opbouw van de Europese Unie</i>	19
16	<i>Stellingen over invloed in Europa: percentages ‘mee eens’</i>	20
17	<i>Welk beeld roept de Europese Unie in het algemeen bij u op? Percentages ‘positief’</i>	21
18	<i>Stellingen over betekenis lidmaatschap EU: percentages ‘mee eens’</i>	22
19	<i>Wat betekent de Europese Unie voor u persoonlijk?</i>	23
20	<i>Rol Europese Unie in dagelijks leven over vijf jaar – cijfers Nederland</i>	24
21	<i>Rol van de Europese Unie bij oplossing belangrijkste problemen</i>	25
22	<i>Beoordeling eigen economie en Europese economie: percentages ‘goed’</i>	26
23	<i>Percentages Europese economie ‘beter’ vergeleken met VS, Japan, China en India</i>	27
24	<i>Voorstellen om de prestaties van de Europese economie te verbeteren</i>	28
25	<i>Steun voor gemeenschappelijk beleid Europese Unie</i>	29
26	<i>Percentages tegenstanders uitbreiding Europese Unie met nieuwe lidstaten</i>	30
27	<i>Welke drie acties behoeven prioriteit in de Europese Unie?</i>	31
28	<i>Voor zover u bekend bent met de Europese Grondwet, zou u zeggen dat u daar voor of tegen bent</i>	32
29	<i>Invloed Europese Grondwet op werking Europese Unie</i>	33
30	<i>De Europese Grondwet: hoe verder?</i>	34
31	<i>Woonplaats</i>	
32	<i>Geboorteland ouders</i>	
33	<i>In welke mate voelt u zich gehecht aan....</i>	
34	<i>Geloof</i>	
35	<i>Frequentie bezoek religieuze bijeenkomsten</i>	
36	<i>Bezittingen</i>	

- 37 *Maatregelen die de overheid moet nemen om het energiegebruik te verminderen*
- 38 *Hoeveel bent u bereid meer te betalen voor energie van alternatieve energiebronnen?*
- 39 *Beslissingsniveau voor nieuwe uitdagingen op het gebied van energie*

Introductie

De Eurobarometer is een groot Europees onderzoek dat wordt gehouden in alle 25 lidstaten van de Europese Unie, de 2 toetredende lidstaten (Bulgarije en Roemenië) en de 2 kandidaat-lidstaten (Kroatië en Turkije). De interviews van het onderzoek waar dit rapport betrekking op heeft, zijn gehouden van 27 maart tot en met 1 mei 2006. In totaal werden 29.220 mensen geïnterviewd. In Nederland zijn in de periode van 4 april tot en met 25 april in totaal 1009 mensen geïnterviewd.

Leeswijzer

Hoofdstuk één beschrijft de Nederlandse context. Hoe tevreden zijn Nederlanders met hun eigen leven, wat zijn hun verwachtingen voor de toekomst, hoe is het gesteld met het vertrouwen van Nederlanders in nationale maatschappelijke instellingen en wat zijn belangrijke maatschappelijke onderwerpen in Nederland?

Hoofdstuk twee beschrijft informatie en kennis van Nederlanders over de Europese Unie. Wat zijn de voornaamste informatiebronnen, wat vindt men van de media-aandacht voor de Europese Unie, hoe goed kent men de Europese Unie en haar instellingen? Verder wordt in dit hoofdstuk stilgestaan bij het vertrouwen van Nederlanders in de instellingen van de Europese Unie.

Hoofdstuk drie gaat in op de betekenis van de Europese Unie in Nederland. Hier wordt beschreven wat Nederlanders vinden van verschillende aspecten van het Nederlandse lidmaatschap van de Europese Unie en de persoonlijke betekenis van de Europese Unie voor Nederlanders.

Het vierde hoofdstuk behandelt de Europese economie en prioriteiten voor het Europese beleid.

In hoofdstuk vijf komt de Europese Grondwet en de steun hiervoor in Nederland aan de orde.

Tenslotte geeft hoofdstuk 6 een samenvatting van de belangrijkste resultaten van deze Eurobarometer en een conclusie.

De antwoorden van de Nederlandse respondenten zijn vergeleken met het gemiddelde van de 25 lidstaten van de Europese Unie. Als er sprake is van het EU25-gemiddelde, wordt het gemiddelde van deze lidstaten bedoeld. De respondenten komen uit diverse bevolkings-, beroeps- en leeftijdsgroepen, uit verschillende delen van Nederland, zowel dorp als stad, hebben uiteenlopende politieke voorkeuren en een gevarieerd opleidingsniveau. Omdat bij de gestelde vragen soms meerdere antwoorden mogelijk waren, komt het totaal percentage soms uit op meer dan 100%. Soms is het totaal ook lager dan 100% omdat enkele mensen niet wisten wat ze moesten antwoorden of geen antwoord wilden geven. Verder komt het soms voor dat percentages op een iets hoger of lager percentage dan 100 uitkomen. Dit wordt veroorzaakt door afrondingen.

1 Nederlandse context

1.1 Situatie in Nederland

Persoonlijke omstandigheden

Bijna alle Nederlanders (95%) zijn tevreden met het leven dat zij leiden. 44% is zelfs zeer tevreden. Nederland staat hiermee op de tweede plaats binnen de Europese Unie. De eerste plaats is voor Denemarken met 97% tevreden inwoners. Op de derde plaats staan Finland en Zweden met beide 94% tevreden burgers. Het EU gemiddelde ligt met 81% een stuk lager. In de twee kandidaat lidstaten Roemenië en Bulgarije is men het minst vaak tevreden met zijn of haar leven (Roemenië 43% en Bulgarije 25%). Van de landen die tot de Europese Unie behoren zijn de inwoners van Portugal en Hongarije het minst vaak tevreden met het leven dat zij leiden (respectievelijk 56% en 54%).

Van alle Nederlanders vindt 44% dat de huidige persoonlijke omstandigheden vergeleken met vijf jaar geleden verbeterd zijn. Het EU25-gemiddelde is 36%. Drie op de tien Nederlanders vinden dat hun situatie hetzelfde is gebleven (30%) en ongeveer een kwart (26%) vindt de persoonlijke situatie slechter dan 5 jaar geleden.

Op de vraag 'Hoe beoordeelt u uw huidige financiële situatie' antwoordt 86% 'goed'. Dit percentage is hetzelfde als een jaar geleden. Het Europese gemiddelde is 65%. Ook dit percentage is ongeveer hetzelfde als een jaar geleden (64%)¹.

Externe omstandigheden

Over de economie in eigen land zijn Nederlanders positiever dan een jaar geleden. Op de vraag 'Hoe beoordeelt u de huidige omstandigheden op het gebied van de Nederlandse economie' antwoordt 71% van de Nederlanders 'goed'², terwijl dit in de lente van 2005 nog 53% was. Men is in Nederland positiever over de economie in eigen land dan de gemiddelde Europeaan. Van alle inwoners van de EU25 landen beoordeelt 41% de economie in eigen land als 'goed'.

Ook over de werkgelegenheid zijn Nederlanders beter te spreken dan een jaar geleden. Beoordeelde vorig jaar 38% deze als 'goed', nu is dat gestegen tot 59%. Ook dit percentage is hoger dan het EU25 gemiddelde (24%).

De milieuontwikkeling in eigen land wordt door zowel de helft van de Nederlanders (55%) als de helft van de Europeanen (52%) als 'goed' beoordeeld. Deze percentages zijn ongeveer hetzelfde als die van een jaar geleden.

Ook de positieve beoordeling van het sociale zekerheidsstelsel in eigen land ligt ongeveer op hetzelfde niveau als een jaar geleden. Zes op tien Nederlanders (60%) beoordelen dit als 'goed' (vorig jaar was dit 62%). Het EU gemiddelde ligt met 48% aanmerkelijk lager.

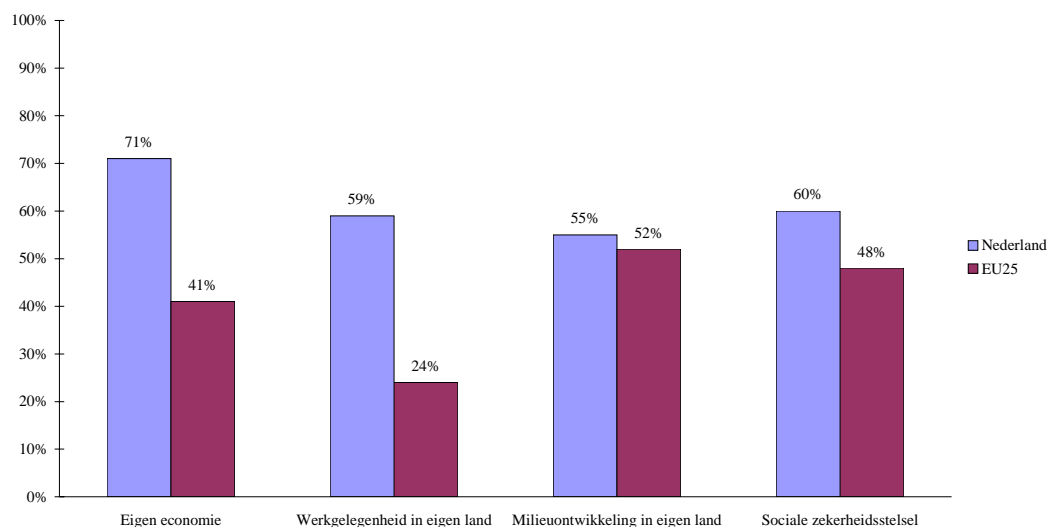
¹ In andere onderzoeken, uitgevoerd door TNS NIPO zien we het consumentenvertrouwen langzaam maar zeker stijgen.

² 'zeer goed' en 'tamelijk goed' zijn hier samen genomen

---

1 | Beoordeling huidige stand van zaken als 'goed' voor onderstaande onderwerpen

---

1.2 Nederland ten opzichte van andere landen van de Europese Unie

Als men de stand van zaken op een aantal gebieden moet vergelijken met het gemiddelde van de andere Europese landen, zijn Nederlanders het meest positief over de kwaliteit van leven in eigen land, het eigen sociale zekerheidsstelsel en de economie in eigen land. Ongeveer acht op de tien denken dat de stand van zaken op elk van die gebieden beter is dan het gemiddelde van de landen van de Europese Unie (respectievelijk 83%, 80% en 79%).

Als het gaat over de werkgelegenheid en de milieuontwikkeling in Nederland, dan zijn voor beide onderwerpen ongeveer zeven op de tien Nederlanders ervan overtuigd dat de stand van zaken in Nederland beter is dan gemiddeld in de Europese Unie (respectievelijk 73% en 68%).

Over het Nederlandse onderwijssysteem ten opzichte van alle EU landen zijn Nederlanders het minst positief. Ongeveer zes op de tien Nederlanders (59%) denken dat dit beter is dan het gemiddelde in de Europese Unie.

1.3 Verwachtingen voor de toekomst

Verwachtingen middellange termijn

De meeste Nederlanders (59%) denken dat hun *leven in het algemeen* het komende jaar hetzelfde zal blijven. Ongeveer een derde (34%) verwacht dat het beter zal worden en 6% verwacht een verslechtering. De gemiddelde Europeaan verwacht vaker een verslechtering van zijn of haar leven in het algemeen (12%). De helft (51%) van de Europeanen verwacht dat zijn of haar leven hetzelfde zal blijven en 35% verwacht een verbetering.

Vier op de tien Nederlanders (40%) verwachten dat de *economische situatie in eigen land* het komende jaar beter zal worden. Een vijfde (22%) denkt dat de economische situatie in Nederland slechter zal worden. Ongeveer een derde (36%) verwacht geen veranderingen. Het EU25-gemiddelde is negatiever. Twee op de tien Europeanen (21%) verwacht verbetering van de economische situatie in eigen land, 35% verwacht een verslechtering, 38% verwacht geen verandering.

Ook over de *financiële situatie van het eigen huishouden* is men per saldo positief. Een kwart (27%) van alle Nederlanders verwacht dat deze beter zal worden, terwijl 18% denkt zij zal verslechteren. De helft van de Nederlanders (54%) denkt dat de financiële situatie van het eigen huishouden hetzelfde zal blijven. Het Europees gemiddelde is vergelijkbaar: een kwart van de Europeanen (25%) verwacht verbetering op dit punt, een vijfde (19%) een verslechtering en de helft (54%) verwacht geen verandering.

Over de *werkgelegenheid in eigen land* zijn Nederlanders bovengemiddeld positief. 45% Van de Nederlanders verwacht komend jaar een grotere werkgelegenheid, een kwart (26%) een kleinere en eveneens een kwart van de Nederlanders (25%) verwacht geen veranderingen qua werkgelegenheid in Nederland. Het EU25-gemiddelde over de werkgelegenheid in eigen land is pessimistischer: een vijfde van de Europeanen (21%) verwacht een stijging in de werkgelegenheid, 38% verwacht een daling en een zelfde deel (36%) denkt dat geen veranderingen zullen optreden.

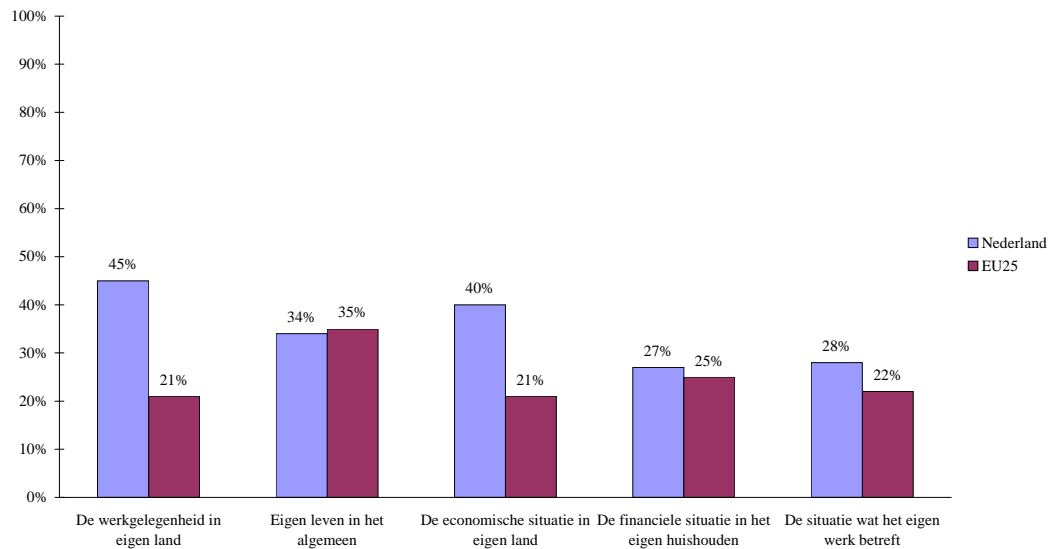

Als het om de eigen werksituatie gaat verwacht ruim de helft (53%) geen verandering, een kwart (28%) verwacht een verbetering en 7% een verslechtering. Deze verwachtingen komen redelijk overeen met die in heel Europa en liggen in lijn met het groeiende consumentenvertrouwen.

---

2 / Verwacht komende 12 maanden verbetering voor onderstaande onderwerpen

---

Verwachtingen lange termijn

Voor de langere termijn zijn Nederlanders positiever dan wat betreft de verwachtingen voor de komende twaalf maanden. Twee op de vijf Nederlanders (41%) verwachten dat hun persoonlijke situatie binnen de komende vijf jaar zal verbeteren. 46% Verwacht dat de persoonlijke situatie de komende vijf jaar hetzelfde zal blijven. Een op de tien Nederlanders (11%) verwacht dat de eigen situatie zal verslechteren. Hiermee komt de Nederlandse kijk op de toekomst overeen met die in Europa als geheel, waar 39% verwacht dat de persoonlijke situatie de komende vijf jaar zal verbeteren, 40% verwacht dat deze hetzelfde zal blijven en 15% verwacht dat deze zal verslechteren.

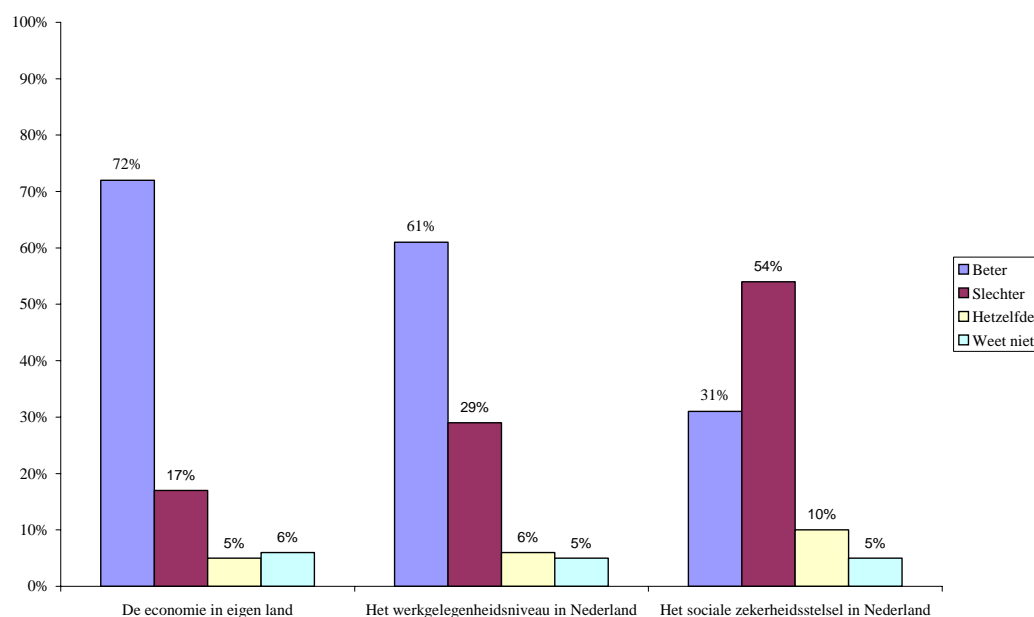
Ook over de economische situatie zijn de verwachtingen voor de komende vijf jaar aanmerkelijk positiever dan voor de komende twaalf maanden. 72% Denkt dat de Nederlandse economie³ er over vijf jaar beter voor zal staan dan nu het geval is (tegenover 48% van alle Europeanen). Zes op de tien Nederlanders (61%) verwachten over vijf jaar een betere werkgelegenheid situatie dan nu (het EU25 gemiddelde is 44%).

De gemiddelde Europeaan is over het algemeen pessimistischer dan de Nederlander. Een uitzondering vormt de verwachting over de ontwikkeling van de sociale zekerheid in Nederland. Over dit onderwerp zijn Nederlanders juist pessimistischer dan de gemiddelde Europeaan. Een meerderheid van de Nederlanders (54%) verwacht dat over vijf jaar het sociale zekerheidsstelsel in eigen land minder goed zal zijn dan nu, terwijl het EU25 gemiddelde 36% is. Dit moet echter gezien worden in het licht van de huidige beoordeling van het sociale zekerheidsstel. In paragraaf 1.2 zagen we dat Nederlanders het huidige stelsel vaker dan de gemiddelde Europeaan als goed beoordelen. Het percentage Nederlanders dat over vijf jaar een slechtere situatie verwacht is echter lager dan in de lente van 2005⁴ (toen was dit 61%).

---

3 | Situatie over vijf jaar wat betreft...

3

De antwoordcategorieën voor de volgende vragen betreffende de situatie over vijf jaar zijn gedetailleerder dan die van de vragen betreffende de komende 12 maanden en de vraag over persoonlijke omstandigheden

⁴ Eurobarometer 63, lente 2005

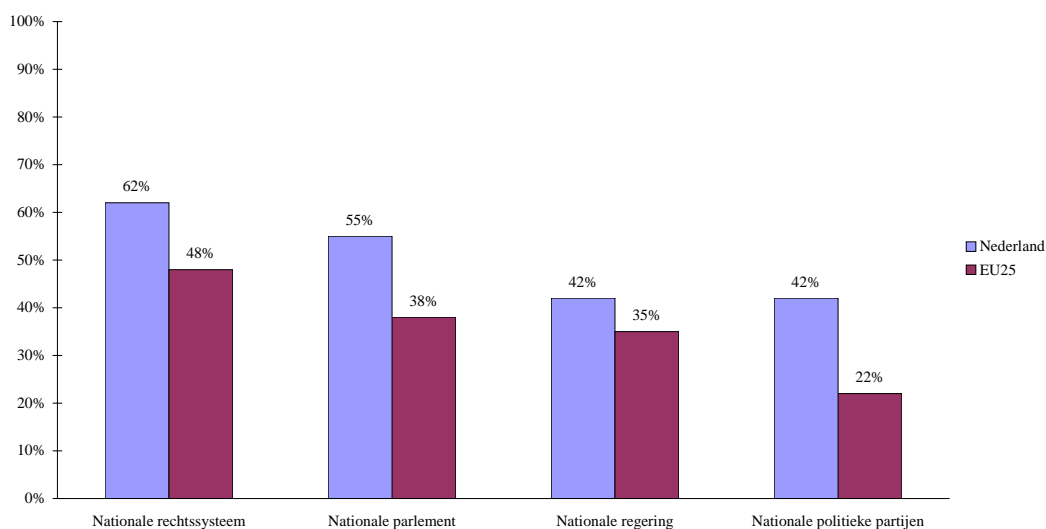
1.4 Vertrouwen in maatschappelijke instellingen

Vergeleken met de Europese Unie als geheel hebben Nederlanders een bovengemiddeld vertrouwen in hun nationale instellingen. 62% Van de Nederlanders heeft eerder wel dan geen vertrouwen in het nationale rechtssysteem (tegenover 48% gemiddeld in de Europese Unie). 55% Heeft vertrouwen in het nationale parlement (versus 38% gemiddeld in de Europese Unie). 42% Heeft vertrouwen in de landelijke regering (tegenover een EU gemiddelde van 35%) en 42% van de Nederlanders heeft vertrouwen in de nationale politieke partijen. Het vertrouwen in de nationale politieke partijen is veel hoger dan gemiddeld in de Europese Unie (22%). Het vertrouwen in de nationale politieke partijen is bovendien gestegen ten opzichte van de herfst vorig jaar (toen was het percentage 'eerder wel dan geen vertrouwen' 34%).

---

4 | Percentage 'eerder wel vertrouwen' in nationale instellingen

---

1.5 Belangrijke onderwerpen in Nederland

Aan de Nederlanders is gevraagd om de twee belangrijkste nationale onderwerpen van dit moment te noemen. De resultaten hiervan staan in onderstaande figuur.

Op dit moment is volgens het Nederlandse publiek⁵ de economische situatie het belangrijkste onderwerp (35%), gevolgd door gezondheidszorg (32%) en criminaliteit (31%).

Werkloosheid en inflatie zijn in Nederland veel minder een issue dan gemiddeld in Europa (respectievelijk 18% versus 49% en 1% versus 13%).

---

5 Wat zijn volgens u momenteel de twee belangrijkste zaken die in Nederland spelen?

Onderwerp	Nederland	Nederland	EU25
	Lente 2006	Herfst 2005	Lente 2006
	%	%	%
Economische situatie	35	35	23
Gezondheidszorg	32	37	18
Criminaliteit	31	32	24
Terrorisme	19	40	10
Werkloosheid	18	15	49
Immigratie	16	10	14
Onderwijs	8	5	7
Pensioenen	7	6	10
Belastingen	5	2	7
Huisvesting	5	2	16
Defensie/buitenlandse zaken	5	-	1
Milieubescherming	3	3	3
Openbaar vervoer	2	2	3
Inflatie	1	2	13
Anders	8	2	2

5

Deze vraag is beantwoord door de helft van de respondenten (split A). De andere helft (split B) kreeg de vraag in iets andere vorm voorgelegd. De antwoorden van de twee groepen komen grotendeels overeen.

2 De Europese Unie: informatie, kennis en vertrouwen

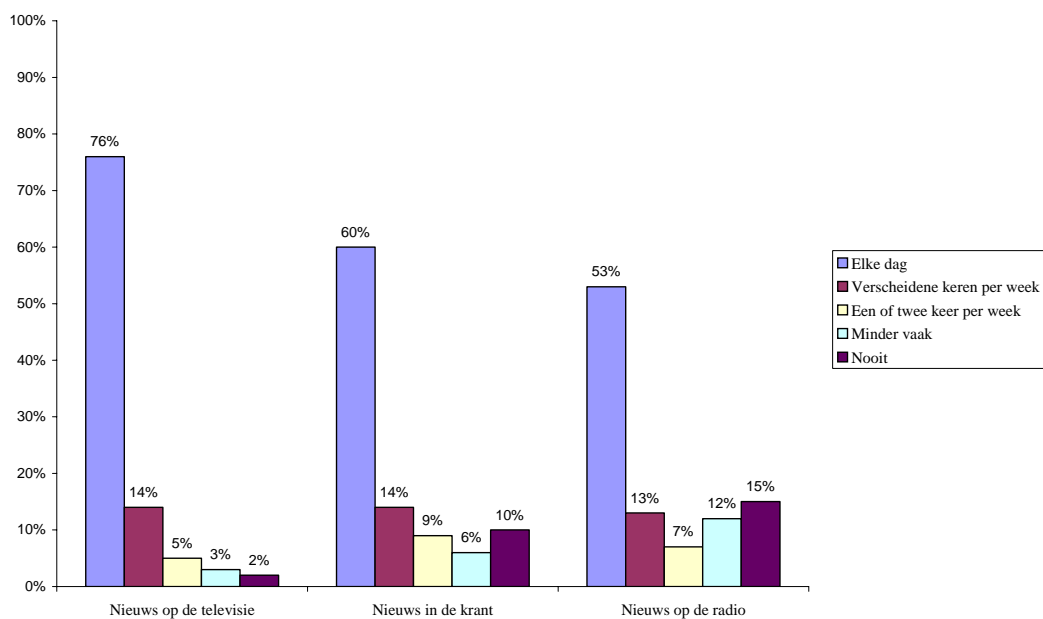
2.1 Voornaamste informatiebronnen

Vergeleken met Europa als geheel zijn Nederlanders grote consumenten van nieuws. Driekwart van de Nederlanders kijkt elke dag naar het nieuws op de televisie (76%). Zes op de tien Nederlanders lezen het nieuws elke dag in de krant (60%) en ruim de helft luistert elke dag naar het nieuws op de radio (53%). Nederlanders lezen opvallend vaker dagelijks de krant dan de gemiddelde Europeaan (35%).

---

6 / Informatiebronnen voor nieuws in Nederland

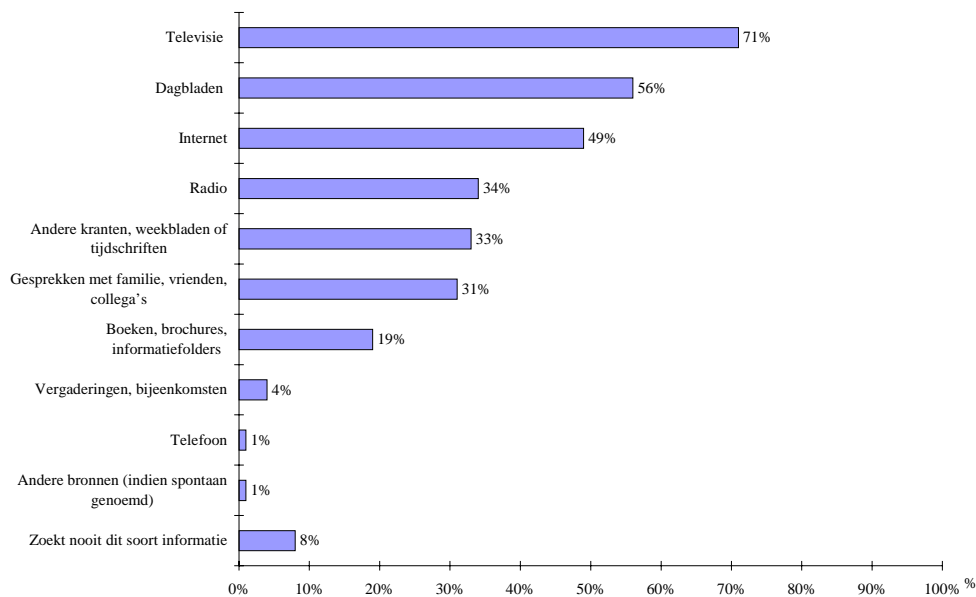

Televisie (71%) en dagbladen (56%) zijn de belangrijkste informatiebronnen van het Nederlandse publiek voor het zoeken van informatie over de Europese Unie, haar beleid en haar instellingen.

---

7 | *Welke van de volgende bronnen gebruikt u als u informatie zoekt over de Europese Unie, haar beleid en haar instellingen?*

2.2 Discussies

Een groot deel van de Nederlanders (83%) spreekt wel eens met vrienden over politiek: twee derde van de Nederlanders (66%) spreekt af en toe met zijn vrienden over politiek en 17% geeft aan dit vaak te doen. Circa een op de vijf Nederlanders (18%) doet dit nooit. In vergelijking met het Europees gemiddelde (72%) bespreken relatief veel Nederlanders politieke zaken met vrienden.

Het merendeel (58%) van de Nederlanders slaagt er af en toe in om vrienden, familie of collega's van iets te overtuigen waaraan ze zelf veel belang hechten, 18% lukt dit vaak en 16% lukt dit zelden. Slechts een kleine groep (7%) lukt dit nooit.

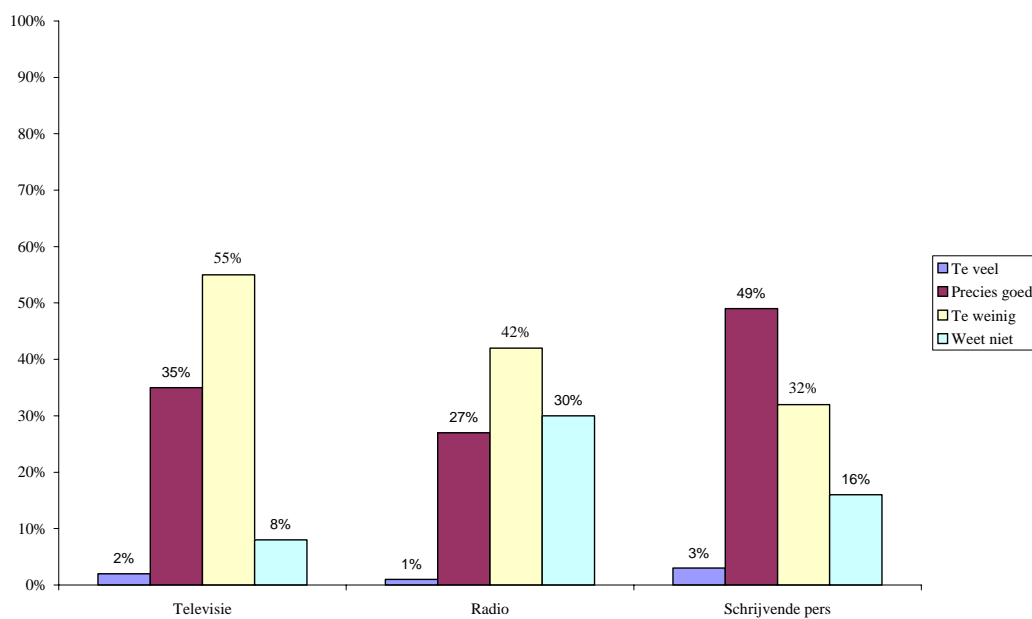
2.3 Aandacht in de media voor de Europese Unie

Een meerderheid van de Nederlanders (55%) vindt dat er te weinig berichtgeving over de Europese Unie op de televisie is. In de herfst van 2005 vond 65% dit nog. Over de geschreven pers is men meer tevreden. De helft van de Nederlandse bevolking (49%) vindt dat er in de schrijvende pers precies genoeg aandacht aan de Europese Unie wordt besteed, een derde vindt dat dit te weinig gebeurt (32%). Over de omvang van de berichtgeving op de radio hebben Nederlanders een minder uitgesproken mening: een derde (30%) weet niet of de hoeveelheid berichtgeving over de Europese Unie op de radio te veel, te weinig of voldoende is. Vier op de tien (42%) Nederlanders vinden dat er op de radio te weinig aandacht wordt besteed aan de Europese Unie en 27% is tevreden over de hoeveelheid berichtgeving.

---

8 / Hoeveelheid berichtgeving over de Europese Unie

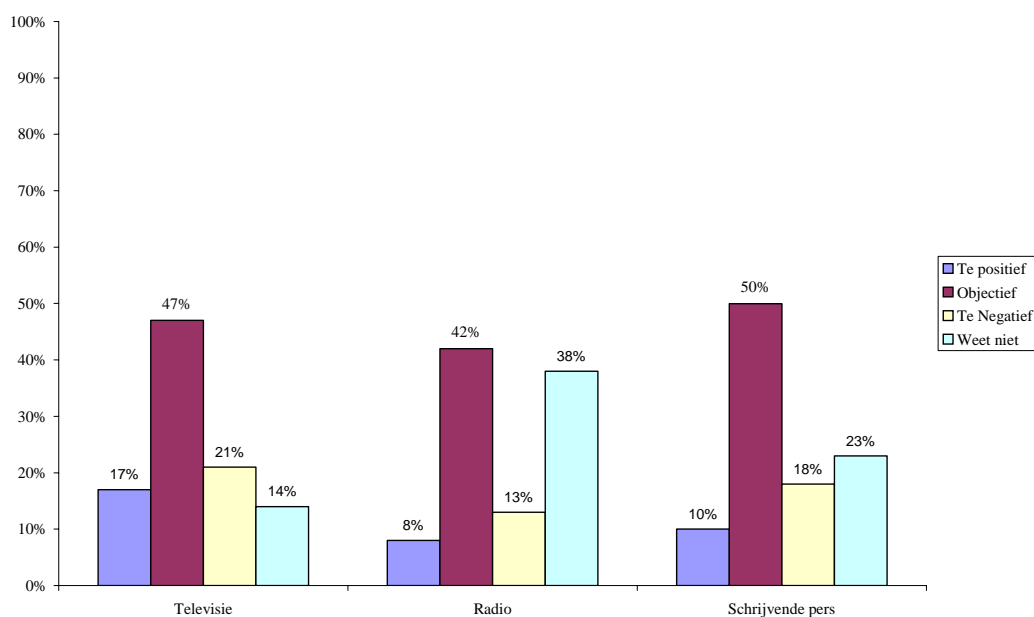

Bijna de helft (47%) vindt dat de berichtgeving over de Europese Unie op de televisie objectief is. Eén op de vijf Nederlanders (21%) is van mening dat deze te negatief is en een iets kleinere groep (17%) vindt het te positief. Over de aard van de berichtgeving over de Europese Unie op de radio hebben bijna vier op de tien Nederlanders (38%) geen mening. Een ongeveer even grote groep (42%) vindt dat die objectief is. 13% Vindt de berichtgeving op de radio te negatief, terwijl 8% die juist te positief vindt. Over hoe de schrijvende pers de Europese Unie in haar berichtgeving voorstelt heeft een kwart (23%) geen mening. De helft van de Nederlanders (50%) is van mening dat de schrijvende pers de Europese Unie objectief weergeeft. Eén op de vijf (18%) vindt de berichtgeving over de Europese Unie in de schrijvende pers te negatief. Eén op de tien (10%) vindt deze juist te positief.

---

9 / Aard van de berichtgeving over de Europese Unie

2.4 Kennis van de Europese Unie

Subjectieve kennis

Ruim de helft (57%) van de Nederlanders zegt te begrijpen hoe de Europese Unie in elkaar zit. Dit is bovengemiddeld binnen de Europese Unie (46%). Nederlanders geven zichzelf gemiddeld 5,4 punten op een schaal van één tot tien voor de eigen kennis van de Europese Unie. Het EU25-gemiddelde ligt op 4,5 punten. Nederlanders geven zichzelf het hoogste cijfer van alle landen uit de Europese Unie.

Bekendheid Europese instellingen

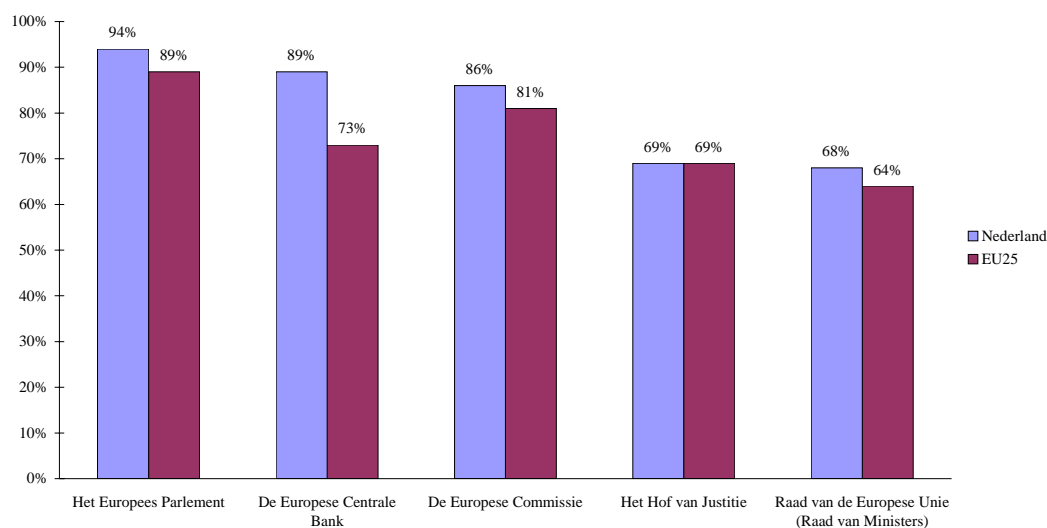
Het Europees Parlement is de meest bekende Europese instelling onder de Nederlanders (94%), gevolgd door de Europese Centrale Bank (89%) en de Europese Commissie (86%). Het Hof van Justitie en de Raad van de Europese Unie (Raad van Ministers) zijn minder bekend (respectievelijk 69% en 68%), alhoewel voor beide instellingen geldt dat een meerderheid van de Nederlanders ze kent.

Op het Hof van Justitie na zijn de Europese instellingen bovengemiddeld bekend onder Nederlanders. Vooral de bekendheid van de Europese Centrale Bank springt er uit. Dit is mogelijk verklaarbaar door het feit dat de vorige president van de Europese Centrale Bank de Nederlander Wim Duisenberg was.

---

10 | Percentage respondenten dat wel eens heeft gehoord over...

Kennis van de Europese Unie (quiz)

Aan de hand van een aantal stellingen is de kennis van het publiek over de Europese Unie getoetst. Onderstaande figuur laat zien of Nederlanders denken dat de genoemde stellingen *juist* of *onjuist* zijn.

Bijna de helft van de Nederlanders (45%) denkt correct dat de Europese Unie momenteel *niet* uit 15 lidstaten bestaat. Geslacht en leeftijd hebben weinig invloed op de manier waarop deze vraag beantwoord is. Een iets hoger percentage (52%) is ervan op de hoogte dat de leden van het Europees Parlement direct worden gekozen door de inwoners van de Europese Unie. Mannen en Nederlanders boven de 24 jaar zijn het vaakst op de hoogte van dit feit. Vier op de tien Nederlanders (40%) denken *ten onrechte* dat de Europese Unie het meeste geld uitgeeft aan bestuurs- en personeelskosten. In werkelijkheid wordt hier slechts 6% van het budget van de Europese Unie aan uitgegeven⁶. Het vaakst wordt dit gedacht door mensen boven de 24 jaar. In alle lidstaten van de Europese Unie denkt gemiddeld ongeveer een zelfde deel dit ook (41%).

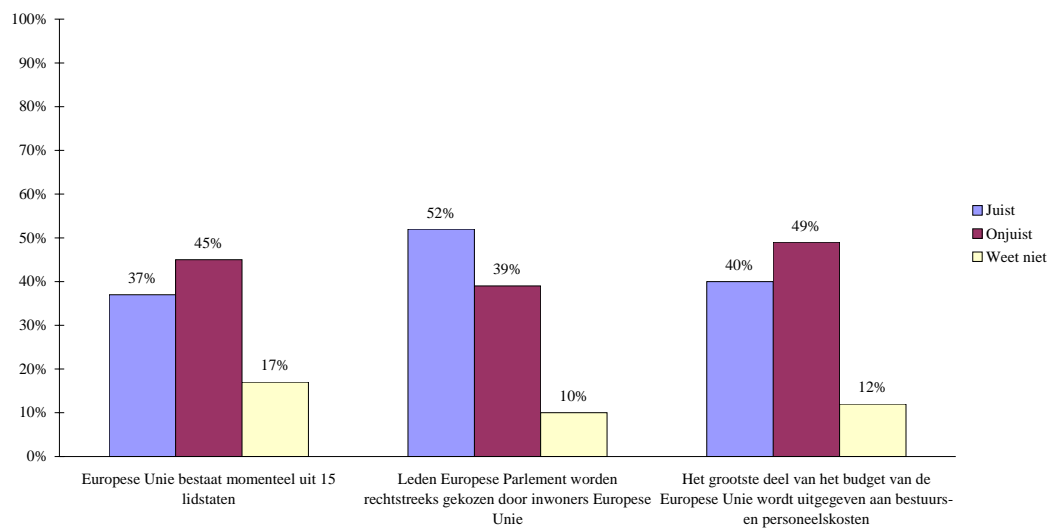
---

11 | Stellingen Europese Unie: denkt u dat de volgende stellingen juist of onjuist zijn?

---

⁶ Bron: Nederlandse Vertegenwoordiging Europese Commissie te Den Haag

2.5 De Europese Vlag

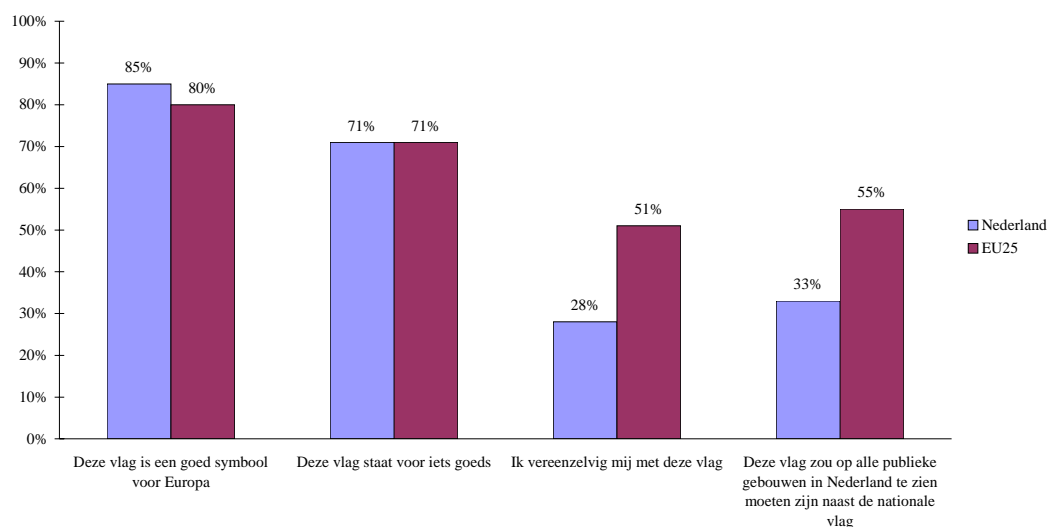
Bijna alle Nederlanders blijken het symbool van de Europese vlag wel eens gezien te hebben (97%). Een even groot deel (96%) weet te melden dat de vlag symbool staat voor Europa, de Europese Unie, de Europese Gemeenschap of de Gemeenschappelijke Markt. Ook in de Europese Unie als geheel is de bekendheid met de Europese vlag groot. 92% heeft het symbool wel eens gezien en 91% weet waar het symbool voor staat.

In onderstaande figuur is te zien in hoeverre Nederlanders en Europeanen het eens zijn met een aantal stellingen over de Europese vlag. Het valt op dat Nederlanders zich niet erg vereenzelvigen met de Europese vlag. Onder Nederlanders is het percentage dat zich vereenzelvigt met de Europese vlag het laagst van alle Europese lidstaten tezamen⁷. Verder vinden Nederlanders minder vaak dan gemiddeld in de Europese Unie dat de vlag op alle publieke gebouwen naast de nationale vlag te zien zou moeten zijn.

---

12 | *Stellingen Europese vlag: bent u het hiermee eens of oneens (antwoorden 'eens')*

2.6 Vertrouwen in de Europese Unie

Het vertrouwen in de Europese Unie is iets groter dan in de herfst van vorig jaar. Nu heeft 48% 'eerder wel' vertrouwen in de Europese Unie, tegenover 41% in de herfst van 2005. Het Nederlandse gemiddelde is gelijk aan het Europees gemiddelde.

Nederlanders hebben in vergelijking met het EU25-gemiddelde meer vertrouwen in het Hof van Justitie (60% tegen 52% gemiddeld).

Als we het vertrouwen in de het Europees Parlement, De Europese Commissie en de Europese Centrale Bank vergelijken met de cijfers van de drie vorige metingen (herfst 2004, lente 2005 en herfst 2005), valt op dat het vertrouwen in het Europees Parlement en de Europese Commissie na een daling in de lente van 2005 nu stabiel lijken. Tijdens de herfst van 2004 was het vertrouwen in het Europees Parlement en de Europese

---

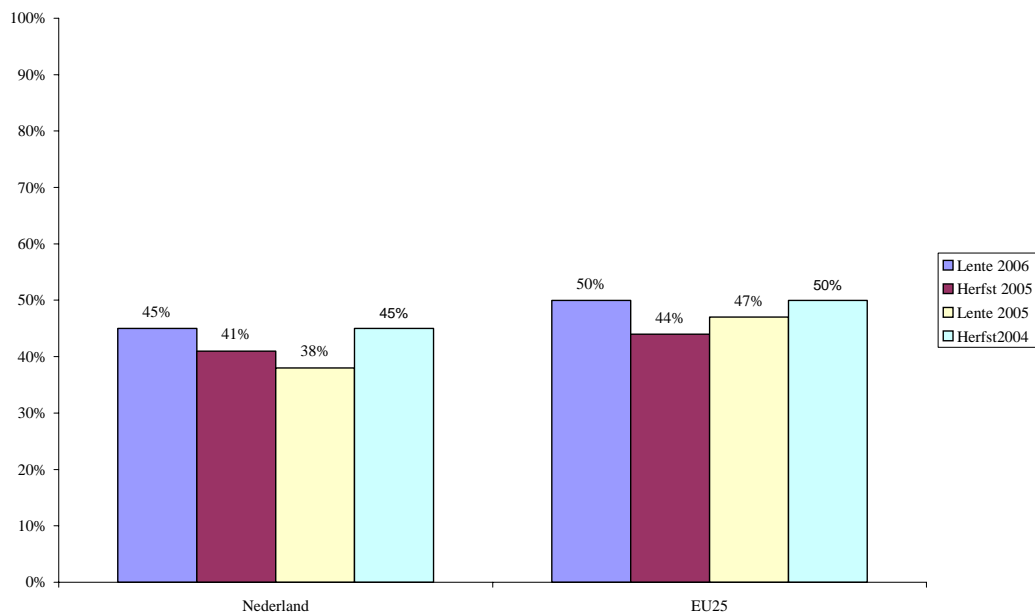
⁷ Het is mogelijk dat Nederlanders zich ook niet zo sterk vereenzelvigen met de Nederlandse vlag. De stelling is echter alleen voorgelegd over de *Europese* vlag

Commissie nog 63% en 57%. In de lente van 2005 daalde dit tot ongeveer de helft van de Nederlanders (respectievelijk 51% en 49%). Tijdens de lente van 2006 heeft nog steeds ongeveer de helft van de Nederlanders vertrouwen in het Europees Parlement (54%) en de Europese Commissie (51%). Dit is vergelijkbaar met het niveau van vertrouwen in de Europese Unie als geheel (respectievelijk 52% en 47%). Het vertrouwen in de Europese Centrale Bank is met 70% 'eerder wel vertrouwen' ten opzichte van de herfst vorig jaar iets toegenomen (het vertrouwen in de Europese Centrale Bank was in de herfst van 2005 ten opzichte van de lente in 2005 gedaald tot 65%). Het vertrouwen in de Europese Centrale Bank is onder Nederlanders bovendien groter dan gemiddeld (EU25-gemiddelde is 49%).

---

13 | *Vertrouwen in Europese instellingen herfst 2004, lente en herfst 2005, lente 2006*

---

3 Betekenis van Europa in Nederland

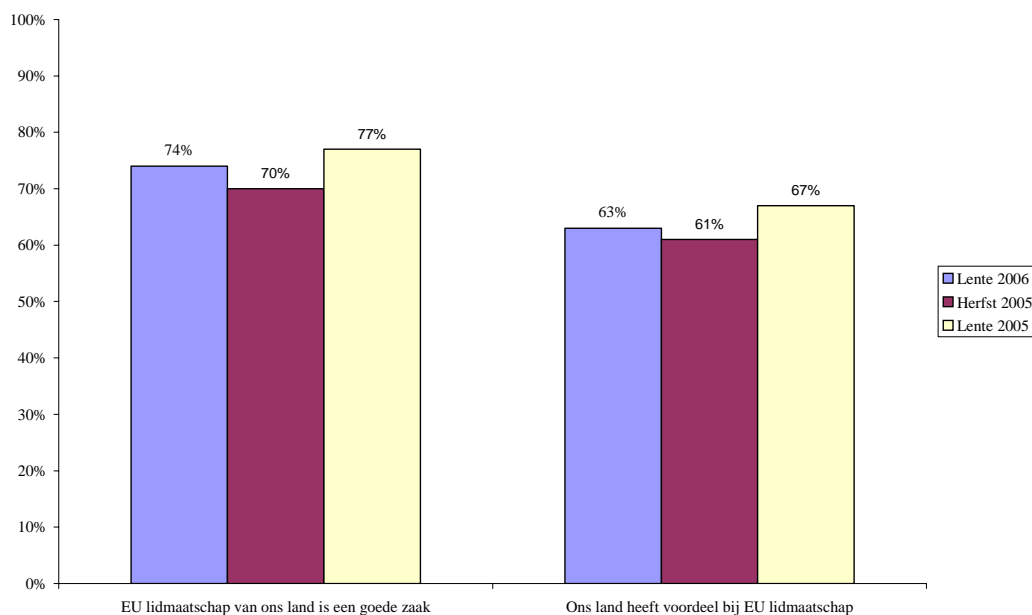
3.1 Betekenis van het lidmaatschap van de Europese Unie

Ruim zeven op de tien Nederlanders vinden het een goede zaak dat Nederland lid is van de Europese Unie (74%). Dit is beduidend hoger dan het Europese gemiddelde (55%). Verder vinden drie op de vijf Nederlanders dat Nederland - alles welbeschouwd - voordeel heeft bij het lidmaatschap van de Europese Unie (63%). Ook dit is hoger dan het Europees gemiddelde (54%)

---

14 | *Positief oordeel over het lidmaatschap van Nederland van de Europese Unie (lente en herfst 2005, lente 2006)*

Functioneren van de Europese democratie

Over het functioneren van de Europese economie hebben Nederlanders een meer uitgesproken mening dan de gemiddelde Europeaan. Van alle Europeanen weet 16% geen antwoord op deze vraag te geven, tegenover 9% van de Nederlanders. Ruim vier op de tien Nederlanders (44%) zijn niet tevreden met de Europese democratie. Nederlanders zijn vaker ontevreden over het functioneren van de Europese democratie dan de gemiddelde Europeaan (34%). Bijna de helft van de Nederlanders (47%) is wel tevreden

met de manier waarop de democratie in de Europese Unie functioneert. In Europa als geheel is dit percentage ongeveer hetzelfde (50%).

In vergelijking met de tevredenheid over het functioneren van de democratie in eigen land is men in Nederland relatief vaak ontevreden met het functioneren van de Europese democratie. Driekwart van de Nederlanders is tevreden met de manier waarop de democratie in eigen land functioneert (tegenover 56% van de Europeanen).

Een krappe meerderheid (54%) van de Nederlanders heeft wèl het gevoel dat zijn stem meetelt in de Europese Unie. In de gehele Europese Unie is dit lager, gemiddeld 36%.

Angsten

Als het gaat over de opbouw van de Europese Unie spelen er onder de Nederlanders een aantal angsten. Nederlanders zijn, evenals de gemiddelde Europeaan vooral bang dat met de opbouw van Europese Unie de werkgelegenheid zich zal verplaatsen naar andere lidstaten met lagere productiekosten (74%). Dit cijfer is bij het EU25-gemiddelde ongeveer even hoog (72%).

Daarnaast is men in Nederland bovengemiddeld bang voor meer problemen voor Nederlandse boeren en veehouders (Nederland 73% tegenover 61% gemiddeld in de Europese Unie) en voor een verlies van invloed van de kleinere lidstaten (Nederland 57% versus 40% gemiddeld in de Europese Unie). Omdat Nederland een klein land is, is het niet verwonderlijk dat men zich hierover zorgen maakt.

De aspecten waarvoor de angst in Nederland beduidend geringer is dan in de rest van Europa is 'de toename van de handel in drugs en van de internationale georganiseerde misdaad' (49% versus 60%) en 'een economische crisis' (24% versus 47%).

---

15 | Vergelijking EU25 versus Nederland als het gaat om bepaalde zaken waar men tegenwoordig 'bang' voor is bij de opbouw van de Europese Unie

---

	Nederland	EU25
De verplaatsing van banen naar andere lidstaten met lagere productiekosten	74	72
Meer problemen voor boeren en veehouders in eigen land	73	61
Verlies van invloed voor de kleinere lidstaten	57	40
Dat ons land meer en meer zal moeten betalen aan de Europese Unie	56	63
Het verlies van sociale voorzieningen	52	50
Een toename van de handel in drugs en van de internationale georganiseerde misdaad	49	60
Het verlies van onze nationale identiteit en onze nationale cultuur	39	39
Een economische crisis	24	47

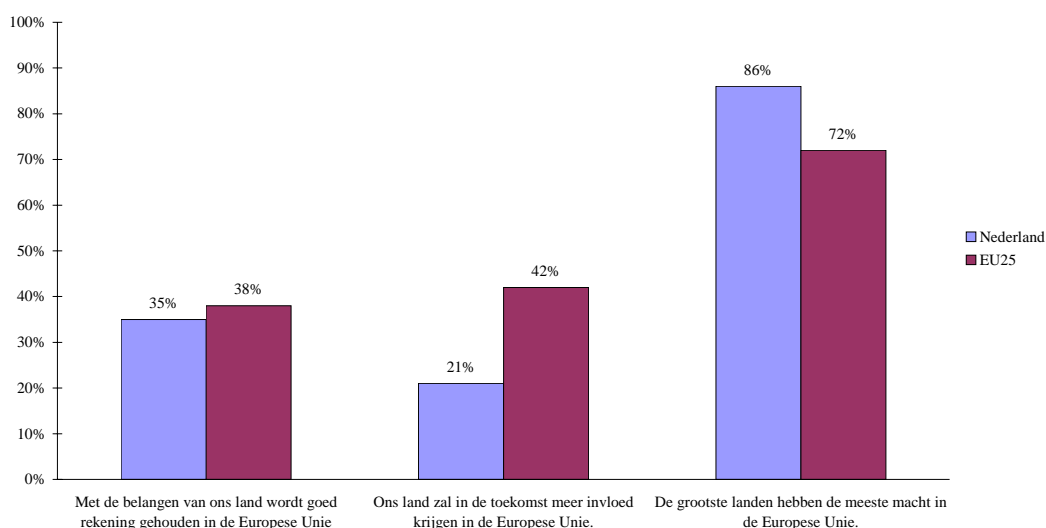
Invloed van individuele landen

Een derde van alle Nederlanders is het eens met de stelling 'Met de belangen van ons land wordt goed rekening gehouden in de Europese Unie'. Ongeveer de helft (54%) is het hier *niet* mee eens. Nederlanders verschillen wat dit betreft niet veel van de gemiddelde Europeaan. Nederland wijkt wel af van Europa als geheel als het gaat om de stelling 'Ons land zal in de toekomst meer invloed krijgen in de Europese Unie'. Hier is 21% van de Nederlanders het mee eens, tegenover 42% van alle Europeanen. Het overgrote deel van de Nederlanders (86%) is het eens met de stelling 'de grootste landen hebben de meeste macht in de Europese Unie'. Europeanen zijn het hier gemiddeld minder vaak mee eens (72%).

---

16 / Stellingen over invloed in Europa: percentages 'mee eens'

3.2 Persoonlijke betekenis van Europese Unie

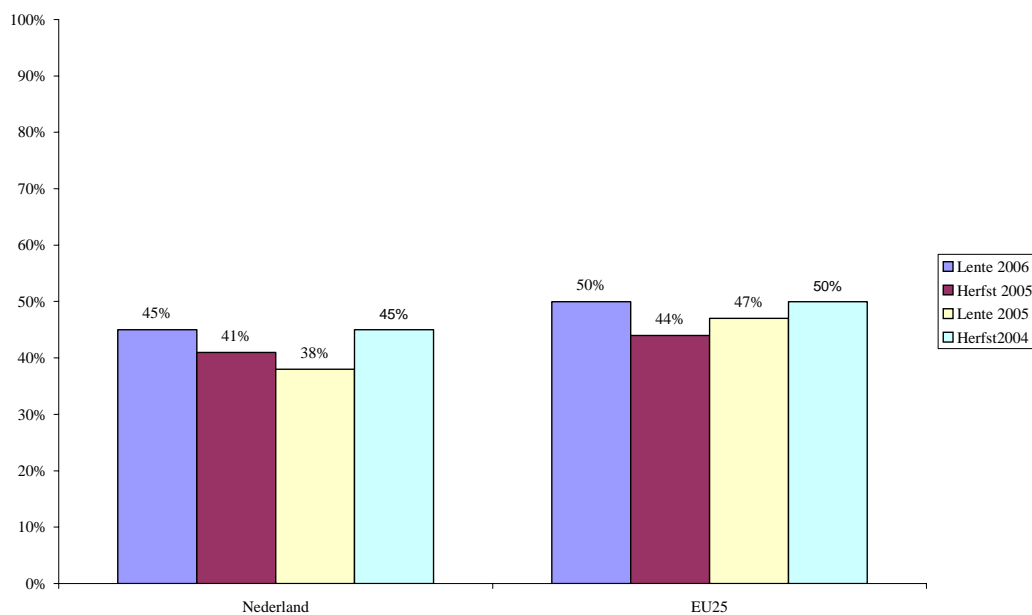
Het beeld dat Nederlanders van de Europese Unie hebben is per saldo positief: 45% heeft een positief beeld van de Europese Unie, 17% een negatief en 37% heeft een neutraal beeld van de Europese Unie. Het beeld van de Europese Unie is bij Nederlanders iets minder positief dan bij de gemiddelde Europeaan, bij wie 50% een positief beeld heeft van de Europese Unie en 15% een negatief beeld. Voor 32% is het beeld neutraal.

Het beeld van de Europese Unie in Nederland is, na een daling in de lente van 2005 en een herstel in de herfst van datzelfde jaar weer terug op het niveau van de herfst van 2004. Wat betreft het EU-gemiddelde zien we een zelfde beweging.

---

17 | Welk beeld roept de Europese Unie in het algemeen bij u op? Percentages 'positief'

Voordelen van het lidmaatschap van de Europese Unie

In onderstaande figuur zien we dat voor ruim de helft van de Nederlanders (53%) geldt dat zij het lidmaatschap van de Europese Unie zien als gunstig voor de economische stabiliteit. Veel minder wordt het lidmaatschap van de Europese Unie door Nederlanders gezien als bevorderlijk voor de veiligheid of de politieke stabiliteit (respectievelijk 29% en 31% in Nederland, tegenover 47% en 41% gemiddeld in Europa).

---

18 / Stellingen over betekenis lidmaatschap EU: percentages 'mee eens'

	Nederland	EU25
	%	%
Ik voel me veiliger omdat Nederland lid is van de Europese Unie.	29	47
Naar mijn gevoel zijn wij economisch stabiel omdat Nederland lid is van de Europese Unie	53	45
Naar mijn gevoel zijn wij politiek stabiel omdat Nederland lid is van de Europese Unie	31	41

Persoonlijke betekenis

Als het gaat om de persoonlijke betekenis van de Europese Unie wordt 'de vrijheid om overal in Europa te kunnen reizen, werken en studeren' door een meerderheid van de Nederlanders (59%) genoemd.

Verder noemt de helft van de Nederlanders (51%) 'de euro'. Voor vier op de tien Nederlanders (40%) betekent de Europese Unie 'een sterkere invloed in de wereld'.

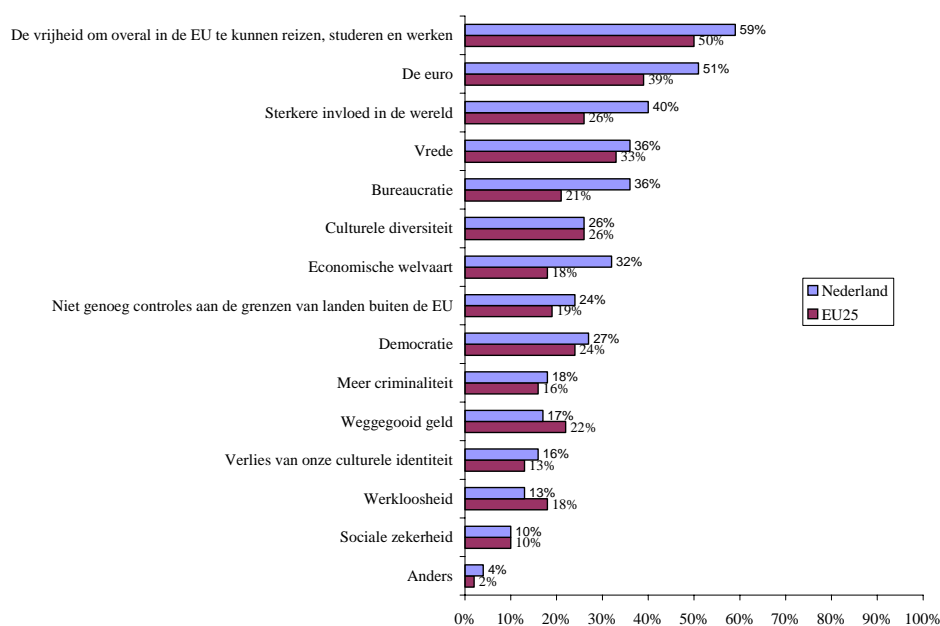
Voor de gemiddelde Europeaan is 'de vrijheid om overal in Europa te kunnen reizen, werken en studeren' ook het belangrijkste (50%), hoewel minder uitgesproken dan in Nederland. Begrippen die daarna het vaakst worden genoemd door Europeanen zijn 'de euro' (39%) en 'vrede' (33%).

Voor Nederlanders staat de Europese Unie vaker dan gemiddeld in de Europese Unie voor 'bureaucratie' (Nederlanders 36%, EU25 21%). Ook 'economische welvaart' wordt vaker genoemd door Nederlanders dan door de gemiddelde Europeaan (Nederlanders 32%, EU25 18%).

---

19 | Wat betekent de Europese Unie voor u persoonlijk?

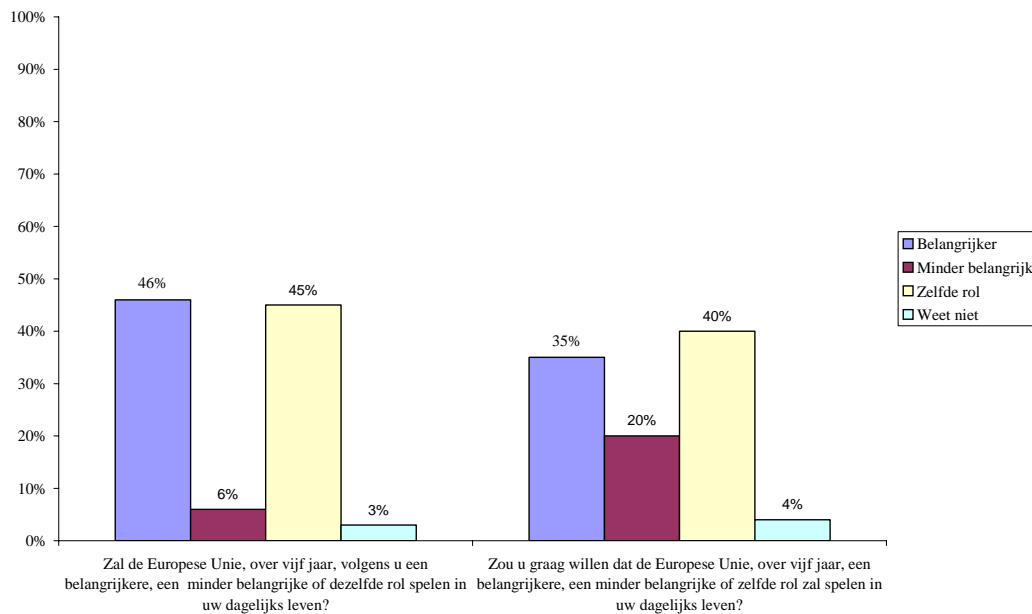
Rol Europese Unie in het dagelijkse leven

46% Van de Nederlanders denkt dat de Europese Unie over vijf jaar een belangrijkere rol zal spelen in zijn of haar leven, terwijl slechts 35% dit ook daadwerkelijk wil.

---

20 / Rol Europese Unie in dagelijks leven over vijf jaar – cijfers Nederland

---

In onderstaande figuur is in de linkerkolom te zien door hoeveel procent van de Nederlanders het betreffende vraagstuk gezien wordt als één van de belangrijkste onderwerpen die momenteel spelen in Nederland. In de kolommen rechts daarvan is te zien hoeveel procent van de Nederlanders vindt dat de Europese Unie bij de oplossing van het betreffende probleem een positieve, een negatieve of een neutrale rol speelt.

Als het gaat om de drie belangrijkste onderwerpen die spelen in Nederland, vinden Nederlanders de rol van de Europese Unie per saldo positief als het gaat om de economische situatie en criminaliteit. Verder wordt de rol van de Europese Unie per saldo als positief gezien bij de onderwerpen terrorisme, defensie/buitenlandse zaken en milieubescherming en in mindere mate bij immigratie. Nederlanders vinden de rol van de Europese Unie per saldo negatief als het gaat om de bestrijding van werkloosheid en inflatie. Bij de overige onderwerpen vindt men de rol van de Europese Unie overwegend neutraal.

---

21 | Rol van de Europese Unie bij oplossing belangrijkste problemen

---

Onderwerp	Belangrijk probleem	Rol van de EU: positief	Rol van de EU: negatief	Rol van de EU: neutraal
	%	%	%	%
Economische situatie	35	46	27	23
Gezondheidszorg	32	23	23	46
Criminaliteit	31	47	13	35
Terrorisme	19	68	11	16
Werkloosheid	18	26	36	32
Immigratie	16	33	28	31
Onderwijs	8	34	13	46
Pensioenen	7	9	28	50
Belastingen	5	16	35	40
Huisvesting	5	13	20	57
Defensie/buitenlandse zaken	5	50	18	25
Milieubescherming	3	53	21	20
Openbaar vervoer	2	16	16	57
Inflatie	1	22	45	28

---

4 Rol van de Europese Unie

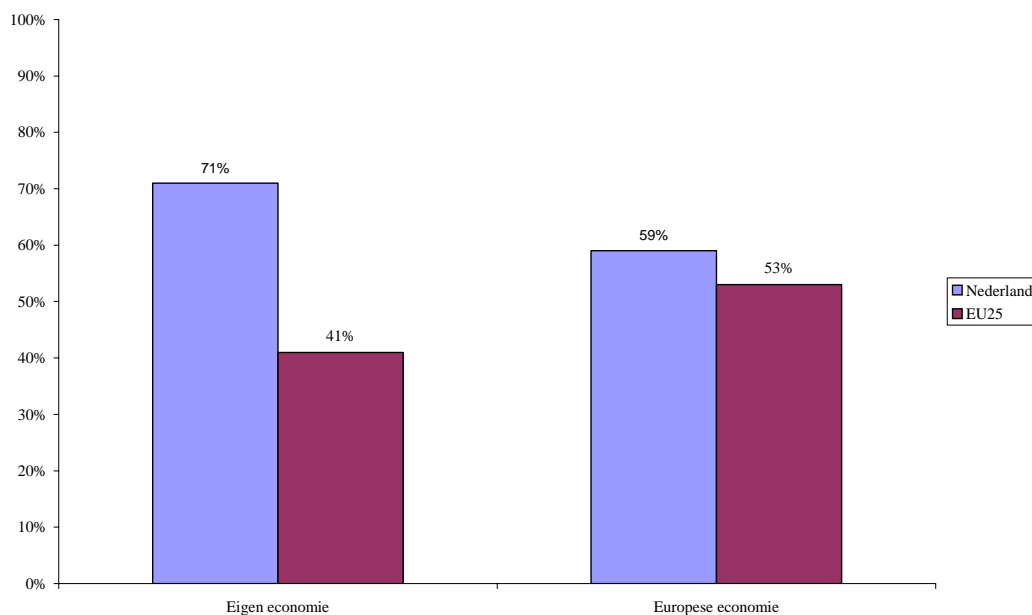
4.1 De Europese economie

In het eerste hoofdstuk werd al vermeld dat 71% van de Nederlanders een positief antwoord gaf op de vraag 'hoe beoordeelt u de huidige omstandigheden op het gebied van de Nederlandse economie'. Ook zagen we dat Nederlanders bovengemiddeld optimistisch zijn over hun eigen economie. Als het gaat om de Europese economie zijn de Nederlanders een klein beetje positiever dan gemiddeld in Europa. Iets meer dan de helft (53%) van de Europeanen beoordeelt de Europese economie als 'goed' tegenover 59% van de Nederlanders. Nederlanders zijn dus minder te spreken over de Europese economie dan over de eigen economie (59% versus 71%).

---

22 | *Beoordeling eigen economie en Europese economie: percentages 'goed'*

Verwachting lange termijn

Als het gaat over de lange termijn zijn Nederlanders optimistisch over de Europese economie. Bijna driekwart (72%) denkt dat de stand van zaken over vijf jaar beter zal zijn dan nu. De gemiddelde Europeaan heeft minder hoge verwachtingen. Slechts iets meer dan de helft (54%) denkt dat de Europese economie over vijf jaar beter zal zijn.

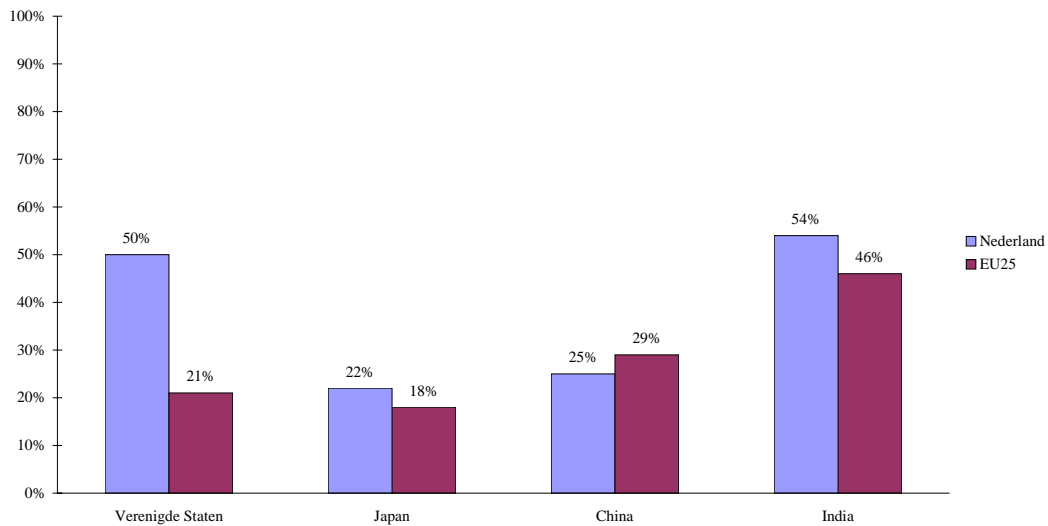
Europese economie vergeleken met VS, Japan, China en India

Nederlanders zijn, meer dan de gemiddelde Europeaan, van mening dat Europa op economisch gebied beter presteert dan de Verenigde Staten (50% versus 21%).

---

23 / Percentages Europese economie 'beter' vergeleken met VS, Japan, China en India

---

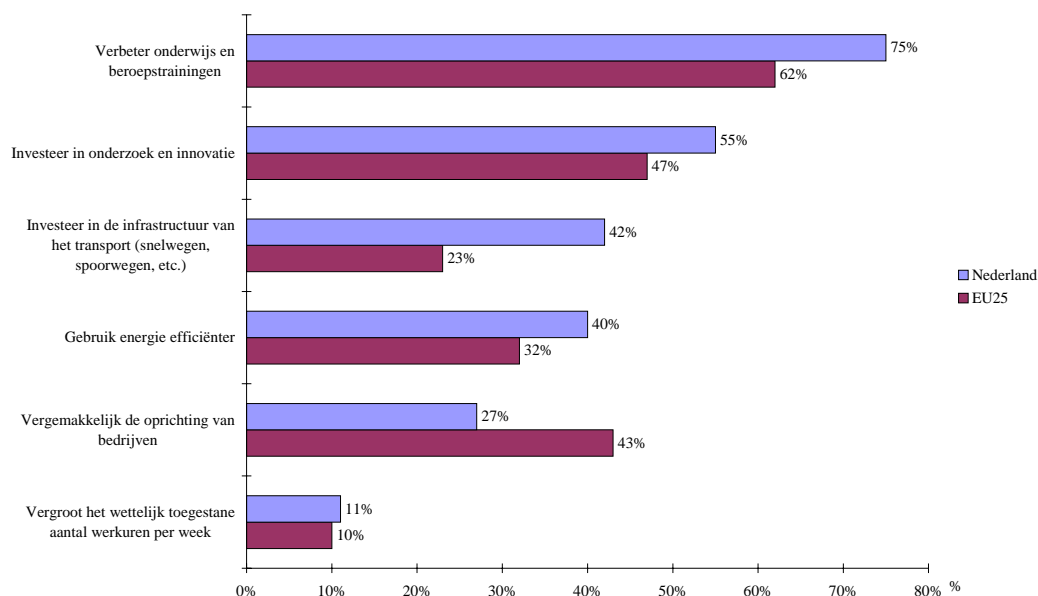
Verbeteren prestaties Europese economie

Als Nederlanders uit een serie voorstellen om de prestaties van de Europese economie te verbeteren drie opties moeten kiezen, wordt het voorstel ‘verbeter onderwijs en beroepstrainingen’ het meest gekozen (75%). Op de tweede plaats staat ‘Investeer in onderzoek en innovatie’ (55%), gevolgd door ‘Investeer in de infrastructuur van het transport (snelwegen, spoorwegen, etc.)’ en ‘Gebruik energie efficiënter’ (respectievelijk 42% en 40%). Investeren in de infrastructuur is voor Nederlanders veel belangrijker (42%) dan voor de gemiddelde Europeaan (23%). Voor Europa als geheel is daarentegen het vergemakkelijken van de oprichting van bedrijven weer aanmerkelijk belangrijker (Nederlanders: 27%, EU25: 43%).

---

24 | Voorstellen om de prestaties van de Europese economie te verbeteren

---

4.2 Uitbreiding van rol Europese Unie

Ruim zes op de tien Nederlanders (63%) en ruim de helft van de Europeanen (56%) vinden dat de internationale rol van de Europese Unie belangrijker is geworden in vergelijking met vijf jaar geleden.

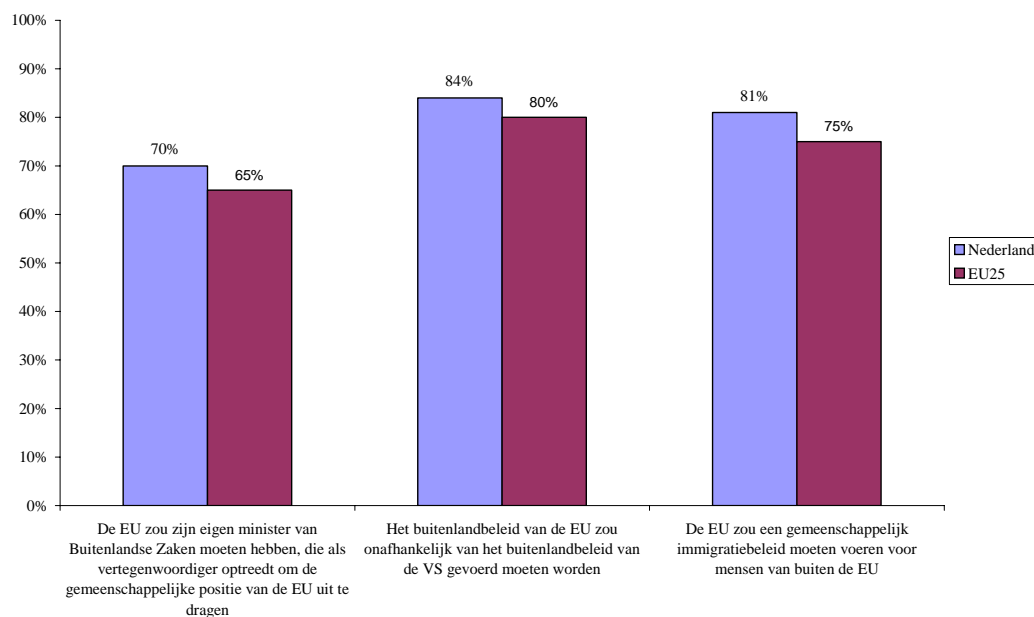
Zeven op de tien Nederlanders (70%) vinden dat de Europese Unie zijn eigen minister van Buitenlandse Zaken zou moeten hebben, die als vertegenwoordiger optreedt om de gemeenschappelijke positie van de Europese Unie uit te dragen. Een iets kleiner deel van de Europeanen (65%) is deze mening toegedaan.

In Nederland vinden acht op de tien mensen (84%) dat het buitenlandbeleid van de Europese Unie onafhankelijk van het buitenlandbeleid van de Verenigde Staten gevoerd moeten worden. In Europa als geheel vindt 80% dat. Eveneens acht op de tien Nederlanders vinden dat de Europese Unie een gemeenschappelijk immigratiebeleid zou moeten voeren voor mensen van buiten de Europese Unie (81%). Deze mening wordt gedeeld door een ongeveer iets kleiner deel van de Europeanen (75%).

---

25 | Steun voor gemeenschappelijk beleid Europese Unie

Uitbreiding van de Europese Unie met nieuwe lidstaten

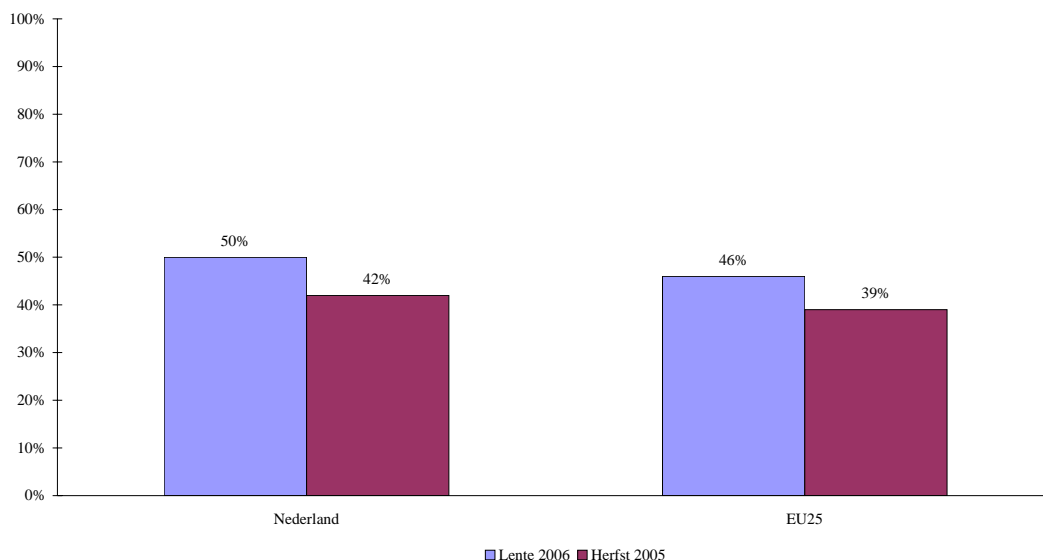
In Nederland zijn meer mensen tegen (50%) dan voor (43%) uitbreiding van de Europese Unie met nieuwe lidstaten. In Europa als geheel is men minder vaak tegenstander dan in Nederland (42% tegen, 45% voor).

Het percentage tegenstanders in Nederland is iets gegroeid ten opzichte van de herfst van 2005 (toen 46% tegen, 48% voor). Ook in Europa lijkt het aantal tegenstanders te groeien. In de herfst van 2005 was 39% tegen en 49% voor verdere uitbreiding

---

26 | Percentages tegenstanders uitbreiding Europese Unie met nieuwe lidstaten

---

Prioriteiten Europees beleid

Aan de inwoners van de Europese Unie is gevraagd om aan te geven welke drie genoemde acties prioriteit zouden moeten krijgen in het Europese beleid. In de volgende figuur hebben we de genoemde acties weergegeven, met daarachter de percentages Nederlanders en Europeanen die prioriteit willen geven aan die betreffende actie.

De Nederlandse burgers geven de hoogste prioriteit (40%) aan het bestrijden van armoede en sociale uitsluiting, net als in Europa als geheel (43%). In Nederland wil een relatief grote groep (39%) prioriteit geven aan activiteiten die er toe leiden dat Europa 'dichter bij de burgers' komt te staan. Te denken valt dan bijvoorbeeld aan het informeren van burgers over de Europese Unie, haar beleid en haar instellingen. Dit is relatief hoog ten opzichte van het Europees gemiddelde van 19%.

Het gevoel dat Europa niet dicht genoeg bij de burger zou staan, is een veelgehoorde klacht geweest tijdens de periode rondom het Nederlandse referendum over de Europese Grondwet. Het percentage Nederlanders dat vindt dat Europa ‘dichter bij de burgers’ moet staan is in 2006 nog steeds even hoog als in de herfst van 2005. Ook het percentage Nederlanders dat vindt dat het reorganiseren van Europese instellingen prioriteit behoeft, is nog steeds even hoog (13%) als in de herfst van 2005 (12%). Het Nederlandse percentage is relatief hoog ten opzichte van de gemiddelde Europeaan (6%).

Een ander onderwerp waar Nederlanders bovengemiddeld prioriteit aan geven is het waarborgen van de rechten van het individu en van het respect voor de democratische grondbeginselen in Europa (22% versus 12% EU25).

Het onderwerp ‘de strijd tegen het terrorisme’ is in de ogen van de Nederlandse burgers minder belangrijk geworden dan het was in de herfst van 2005 (toen 30%, nu 24%).

---

27 | Welke drie acties behoeven prioriteit in de Europese Unie?

Actie	Prioriteit	Prioriteit EU25
	Nederland	
	%	%
Bestrijden van armoede en sociale uitsluiting	40	43
Dichter bij de Europese burgers staan, bijvoorbeeld door ze meer te informeren over de Europese Unie, haar beleid en haar instellingen	39	19
Handhaven van de vrede en de veiligheid in Europa	29	27
Bestrijden van de georganiseerde misdaad en de drugshandel	25	23
Waarborgen van de rechten van het individu en van het respect voor de democratische grondbeginselen in Europa	22	12
Bestrijden van werkloosheid	23	43
Milieubescherming	21	19
De strijd tegen het terrorisme	24	18
Reorganiseren van instellingen van de Europese Unie en de wijze waarop zij functioneren	13	6
De kwaliteit van voedselproducten waarborgen	10	9
Met succes de gemeenschappelijke munt, de euro, invoeren	10	7
Bestrijden van illegale immigratie	9	15
Opkomen voor de politieke en diplomatieke betekenis van de Europese Unie in de wereld	9	6
Consumenten beschermen en de kwaliteit van producten waarborgen	8	7
Nieuwe lidstaten toelaten	5	5

---

5 De Europese Grondwet

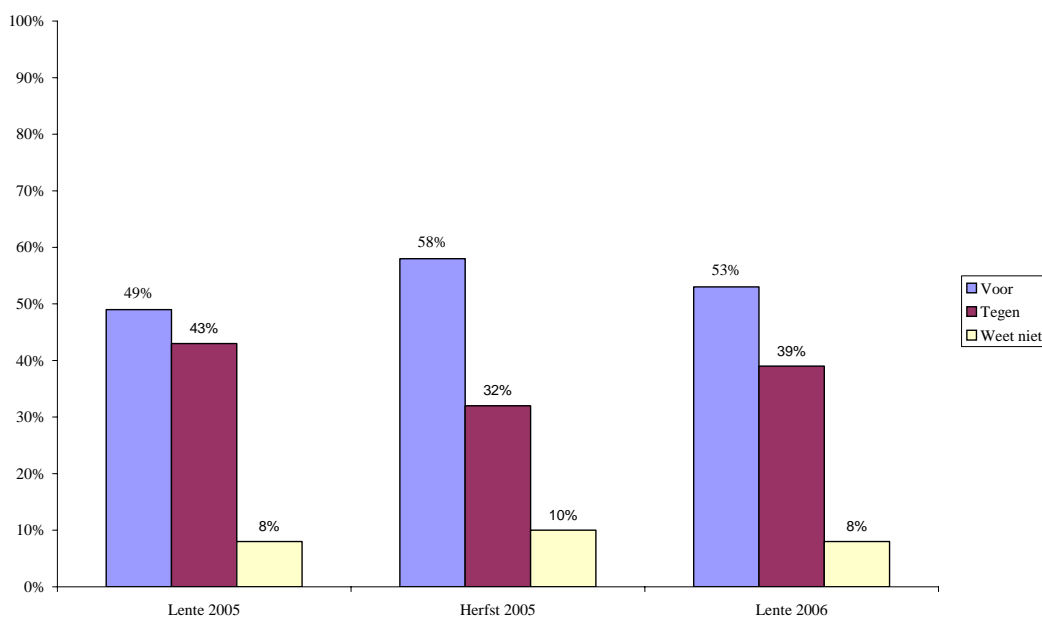
Het overgrote deel van alle Nederlanders (94%) heeft van de Europese Grondwet gehoord. Dit percentage is hoger dan in de rest van Europa (82%). Een krappe meerderheid (53%) van de Nederlanders is voor *de* Europese Grondwet, vier op de tien (39%) zijn tegen en 8% weet het niet. Nederlanders zijn gemiddeld iets vaker voor de Europese Grondwet dan de gemiddelde Europeaan (47%).

Een krappe meerderheid (53%) van de Nederlanders is voor de Europese Grondwet, vier op de tien (39%) zijn tegen en 8% weet het niet. Nederlanders zijn gemiddeld iets vaker voor de Europese Grondwet dan de gemiddelde Europeaan (47%). Nederlanders zijn nu vaker voor de Europese Grondwet dan in de lente van 2005 (49%), maar iets minder vaak dan bij de meting in de herfst van 2005 het geval was (58%).

---

28 / Voor zover u bekend bent met de Europese Grondwet, zou u zeggen dat u daar voor of tegen bent⁸

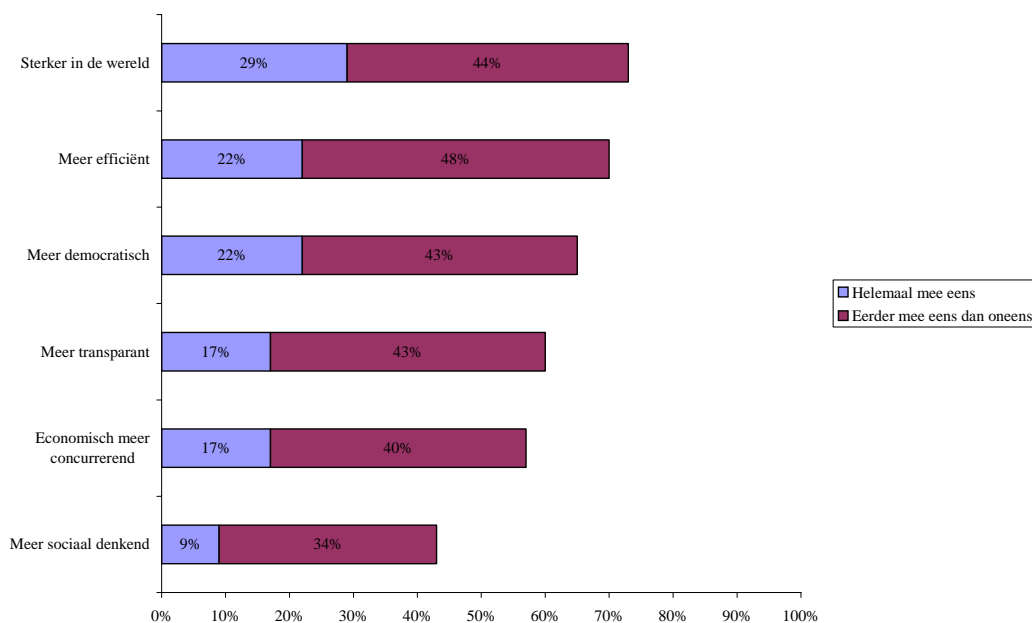
⁸ De vraag is aan iedereen gesteld, ongeacht het feit of men wel of niet zou gaan stemmen of wel of niet is gaan stemmen

Bijna driekwart (73%) van de Nederlanders vindt dat het aannemen van het Verdrag door alle lidstaten de Europese Unie sterker in de wereld zou maken. Zeven op de tien denken dat dit de Europese Unie efficiënter zou maken. 65% Denkt dat aanname van het Verdrag de Europese Unie meer democratisch zou maken. Drie op de vijf Nederlanders (60%) denken dat het aannemen van het verdrag de Europese Unie transparanter zal maken. Zes op tien Nederlanders (57%) verwachten dat de Europese Unie economisch meer concurrerend zal worden. Tenslotte denken vier op de tien Nederlanders (43%) van Nederland dat de Europese Unie, wanneer het verdrag goedgekeurd zou worden, socialer zou worden.

---

29 | Invloed Europese Grondwet op werking Europese Unie

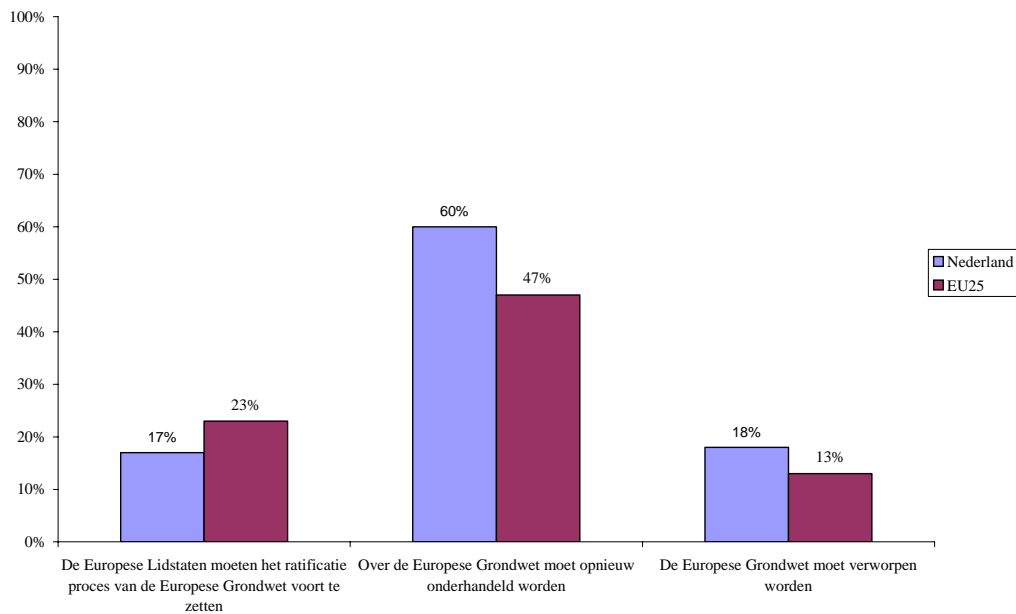

De meeste Nederlanders vinden dat over de Europese Grondwet opnieuw onderhandeld moet worden. De steun hiervoor is in Nederland sterker (60%) dan gemiddeld in Europa (47%). In Nederland is de steun voor het voortzetten van het ratificatieproces daarentegen lager dan gemiddeld in Europa (17% versus 23%). Ook hebben de Nederlanders hierover een meer uitgesproken mening dan gemiddeld, slechts 5% weet het niet tegen 17% gemiddeld in Europa.

---

30 / De Europese Grondwet: hoe verder?

---

6 Samenvatting en Conclusies

6.1 Nederlandse context

Het overgrote deel (95%) van de Nederlanders is tevreden met het leven dat zij leiden en beoordeelt de eigen financiële situatie als 'goed' (86%). Nederlanders zijn vaker tevreden dan gemiddeld in de Europese Unie. Vier op de tien Nederlanders (44%) vinden dat hun huidige omstandigheden verbeterd zijn ten opzichte van vijf jaar geleden.

Nederlanders zijn vooral positiever dan een jaar geleden over de Nederlandse economie (71% beoordeelt die als goed, tegenover 53% een jaar geleden) en de werkgelegenheid in Nederland (59% beoordeelt die als goed, terwijl dit vorig jaar 38% was).

Vier op de tien Nederlanders verwachten dat de economische situatie in Nederland het komende jaar beter zal worden. Ongeveer een derde verwacht in de komende twaalf maanden een grotere werkgelegenheid. Nederlanders zijn hierin optimistischer dan gemiddeld in Europa. In Europa als geheel verwachten slechts twee op de tien een verbetering in de landelijke economische situatie. Over de werkgelegenheid zijn Nederlanders bovengemiddeld positief. Ruim vier op de tien verwachten komend jaar een grotere werkgelegenheid.

Voor de wat langere termijn is men in Nederland nog positiever: zeven op de tien verwachten de komende vijf jaar een verbetering van de Nederlandse economie en zes op de tien verwachten in dezelfde periode een verbetering van de werkgelegenheid.

Als men de stand van zaken op een aantal gebieden moet vergelijken met het gemiddelde van de andere Europese landen, zijn Nederlanders het meest positief over de kwaliteit van leven in Nederland, het Nederlandse sociale zekerheidsstelsel en de Nederlandse economie. Ongeveer acht op de tien Nederlanders denken dat het met deze zaken in Nederland beter gesteld is dan gemiddeld in de andere Europese landen.

Over de stand van zaken van het Nederlandse onderwijssysteem vergeleken met de andere Europese landen zijn Nederlanders het minst positief (ongeveer zes op de tien denken dat het hier beter is). Maar al met al scoren Nederlanders op alle aspecten bovengemiddeld.

Vergeleken met de Europese Unie als geheel hebben Nederlanders een meer dan gemiddeld vertrouwen in hun nationale instellingen. Het vertrouwen is zowel bij Nederlanders als bij de gemiddelde Europeaan het hoogst in het nationale rechtssysteem (62%), gevolgd door het nationale parlement (55%). Daarna volgen de nationale regering en de landelijke politieke partijen (beide 42%). Nederlanders hebben vooral een bovengemiddeld vertrouwen in de nationale politieke partijen. Bovendien is het vertrouwen in de nationale politieke partijen vergeleken met de vorige meting in de herfst van 2005 gestegen met acht procentpunten.

Nederlanders vinden de belangrijkste onderwerpen voor Nederland op dit moment de economische situatie (35%), de gezondheidszorg (32%) en criminaliteit (31%). Terrorisme is als onderwerp voor de Nederlanders beduidend minder belangrijk geworden dan in de herfst van 2005. Toen noemden nog vier van de tien Nederlanders dit als één van de belangrijkste onderwerpen, terwijl dat nu nog maar twee op de tien (19%) is.

6.2 De Europese Unie: informatie, kennis en vertrouwen

Voor het volgen van het nieuws gebruiken Nederlanders de televisie als voornaamste informatiebron. Driekwart van de Nederlanders (76%) kijkt elke dag naar het nieuws, gevolgd door de krant (60%) en de radio (53%). Nederlanders lezen vaker dan gemiddeld in Europa elke dag de krant.

Ruim de helft van de Nederlanders (55%) vindt dat de hoeveelheid berichtgeving over de Europese Unie op televisie te summier is. Dit is een minder groot deel dan het geval was in de herfst van 2005 (toen vond 65% dit). Over de geschreven pers is men meer tevreden. Slechts eenderde vindt dat men te weinig bericht over de Europese Unie, de helft vindt de hoeveelheid berichtgeving in de geschreven pers precies goed. Over de hoeveelheid berichtgeving over de Europese Unie op de radio is men minder uitgesproken. Drie op de tien hebben weten het niet en vier op de tien vinden dat er te weinig aandacht voor de Europese Unie op de radio is.

Circa de helft (57%) van de Nederlanders zegt te begrijpen hoe de Europese Unie in elkaar zit. Dit is hoger dan gemiddeld in Europa (46%). Nederlanders geven zichzelf gemiddeld 5,4 punten op een schaal van één tot tien voor de eigen kennis van de Europese Unie. Nederlanders geven zichzelf het hoogste cijfer van alle landen uit de Europese Unie.

Als het gaat om de Europese instellingen is het Europees Parlement de meest bekende instelling onder Nederlanders (94%), gevolgd door de Europese Centrale Bank (89%) en de Europese Commissie (86%). Vooral de bekendheid van de Europese Centrale Bank springt er uit. Dit is mogelijk verklaarbaar door het feit dat de vorige president van de Europese Centrale Bank de Nederlander Wim Duisenberg was.

Het vertrouwen in de Europese Unie is iets hoger dan in de herfst van 2005. Bijna de helft (49%) heeft 'eerder wel' vertrouwen in de Europese Unie, tegenover vier op de tien in de herfst van vorig jaar (41%).

Na een daling van het vertrouwen in het Europees Parlement en de Europese Commissie in de lente van 2005, lijkt het vertrouwen nu stabiel te zijn. Ruim de helft van de Nederlanders (54%) vertrouwt het Europees Parlement en een zelfde aandeel vertrouwt de Europese Commissie. Het grootste vertrouwen is er in de Europese Centrale Bank (70%).

Bijna de helft van de Nederlanders (45%) denkt correct dat de Europese Unie momenteel *niet* uit vijftien lidstaten bestaat. Meer dan de helft van de Nederlanders denkt echter ten onrechte dat dit wel zo is of weet het niet. De helft van de Nederlanders (52%) weet correct te melden dat de leden van het Europese Parlement rechtstreeks door de inwoners van de Europese Unie worden gekozen. Opvallend is dat vier op de tien Nederlanders (40%) en eveneens vier op de tien Europeanen (41%) denken dat de Europese Unie haar meeste geld uitgeeft aan bestuurs- en personeelskosten. In werkelijkheid is dit maar 6% van het totale budget van de Europese Unie⁹. In vorige metingen was ook al te zien dat er van de aard van de uitgaven van de Europese Unie aan bestuurs- en personeelskosten bij een groot deel van de Nederlanders een onjuist beeld bestaat.

Bijna alle Nederlanders, evenals bijna alle Europeanen, herkennen de Europese vlag en weten waar deze voor staat (Europa, de Europese Unie, de Europese Gemeenschap of de Gemeenschappelijke Markt). Nederlanders vereenzelvigen zich echter minder met deze vlag dan gemiddeld in Europa en zij vinden ook minder dan de gemiddelde Europeaan dat deze vlag naast de Nederlandse vlag op alle publieke gebouwen te zien zou moeten zijn.

6.3 Betekenis van Europa in Nederland

Zeven op de tien Nederlanders vinden het een goede zaak dat Nederland lid is van de Europese Unie (74%). Dit is beduidend hoger dan het Europese gemiddelde (55%). Verder vinden drie op de vijf Nederlanders dat Nederland - alles welbeschouwd - voordeel heeft bij het lidmaatschap van de Europese Unie (63%). Ook dit is hoger dan het Europees gemiddelde (54%)

In vergelijking met de tevredenheid over het functioneren van de democratie in eigen land is men in Nederland relatief vaak ontevreden met het functioneren van de Europese democratie. Terwijl driekwart van de Nederlanders tevreden is met de manier waarop de Nederlandse democratie functioneert, zijn slechts vier op de tien Nederlanders (44%) tevreden met de Europese democratie. Nederlanders zijn vaker ontevreden over het functioneren van de Europese democratie dan de gemiddelde Europeaan (34%), maar Nederlanders hebben over dit onderwerp een meer uitgesproken mening dan de gemiddelde Europeaan.

Als het gaat over de opbouw van de Europese Unie zijn Nederlanders vooral bang dat met de opbouw van Europese Unie de werkgelegenheid zich zal verplaatsen naar andere lidstaten met lagere productiekosten (74%). Daarnaast is driekwart (73%) van de Nederlanders bang voor meer problemen voor Nederlandse boeren en veehouders. Dit is meer dan het Europese gemiddelde (in Europa is gemiddeld 61% hier bang voor). Zes op de tien Nederlanders geven aan bang te zijn voor een verlies van invloed van de kleinere lidstaten (57%). Ook dit is bovengemiddeld in vergelijking met de EU25 (40%). Omdat

---

⁹ Bron: Nederlandse Vertegenwoordiging Europese Commissie te Den Haag

Nederland een klein land is, is het niet verwonderlijk dat men zich hierover zorgen maakt.

Nederlanders vinden bovengemiddeld vaak (86%) dat de grootste landen de meeste macht hebben in Europa. Het percentage Nederlanders dat denkt dat ons land in de toekomst meer invloed zal krijgen in de Europese Unie is (21%) juist benedengemiddeld.

Het beeld dat Nederlanders hebben van de Europese Unie is per saldo positief. 45% heeft een positief beeld van de Europese Unie, 17% een negatief en 37% heeft een neutraal beeld van de Europese Unie. Dit positieve beeld was vorig jaar iets gezakt ten opzichte van herfst 2004. Nu is het echter weer terug op hetzelfde niveau als in de herfst van vorig jaar.

De belangrijkste persoonlijke betekenis van de Europese Unie voor de Nederlanders is 'de vrijheid om overal in Europa te kunnen reizen, werken en studeren' (59%), gevolgd door 'de euro' (51%) en 'een sterkere invloed in de wereld' (40%).

De belangrijkste onderwerpen voor Nederland op dit moment zijn: de economische situatie, de gezondheidszorg en criminaliteit. Nederlanders vinden de rol van de Europese Unie per saldo positief als het gaat om het eerste en het derde onderwerp. Bij het onderwerp 'gezondheidszorg' vindt men de rol van de Europese Unie in Nederland neutraal.

6.4 Rol van de Europese Unie

71% Van de Nederlanders beoordeelt de Nederlandse economie als goed ('zeer goed' of 'tamelijk goed'), Over de Europese economie zijn Nederlanders minder te spreken. 59% beoordeelt deze als goed. Nederlanders zijn overigens wel iets vaker positief over de Europese economie dan de gemiddelde Europeaan (53%).

Nederlanders zijn optimistischer dan de gemiddelde Europeaan over de lange termijn verwachting voor de Europese economie. 71% van de Nederlanders denkt dat het over vijf jaar beter zal gaan met de Europese economie, tegenover 54% van alle Europeanen.

Als Nederlanders uit een serie voorstellen om de prestaties van de Europese economie te verbeteren, drie opties moeten kiezen, wordt het voorstel 'verbeter onderwijs en beroepstrainingen' het meest gekozen (75%). Op de tweede plaats staat 'investeer in onderwijs en innovatie'(55%), gevolgd door 'investeer in de infrastructuur van het transport' en 'gebruik energie efficiënter' (respectievelijk 42% en 40%). Investeren in de infrastructuur is voor Nederlanders veel belangrijker dan voor de gemiddelde Europeaan (23%).

Er is veel steun onder zowel Nederlanders (70%) als Europeanen (65%) voor een eigen EU-minister voor Buitenlandse Zaken. Het buitenlandbeleid zou onafhankelijk van het buitenlandbeleid van de Verenigde Staten gevoerd moeten worden vindt 73% van de Nederlanders en 80% van alle Europeanen.

Nederlanders vinden *vaker* dan de gemiddelde Europeaan dat de Europese Unie prioriteit moet geven aan acties die er toe leiden dat Europa dichterbij de burgers komt te staan (39%). Dit is relatief hoog ten opzichte van het Europese gemiddelde van 19%.

Als het gaat om prioriteiten in het Europese beleid, vinden de Nederlandse burgers vooral twee zaken belangrijk: het bestrijden van armoede en sociale uitsluiting' (40%) en het dichterbij de Europese burgers staan, bijvoorbeeld door ze te informeren over de Europese Unie, haar beleid en instellingen (39%). Vooral dit laatste wordt veel vaker genoemd dan gemiddeld in de Europese Unie (19%). Het gevoel dat Europa niet dicht genoeg bij de burger zou staan, is een veelgehoorde klacht geweest tijdens de periode rondom het Nederlandse referendum over de Europese Grondwet. Relatief veel Nederlanders pleiten ook voor het waarborgen van de rechten van de mens (22% versus 12%) en een reorganisatie van de Europese instellingen (13% versus 6%).

6.5 De Europese Grondwet

59% Van de Nederlanders en 61% van de Europeanen is voor *een* Europese Grondwet. Het overgrote deel van alle Nederlanders (94%) heeft van *de* Europese Grondwet gehoord. Dit percentage is hoger dan in de rest van Europa (82%). Drie op de tien Nederlanders (27%) geven aan in algemene zin bekend te zijn met de inhoud (EU25 gemiddelde is 15%), twee derde (67%) zegt 'erg weinig' over de inhoud te weten.

Een groot deel van de Nederlanders (>60%) vindt dat als het Verdrag tot Vaststelling van een Grondwet voor Europa aangenomen zou worden, dit tot gevolg zou hebben dat de Europese Unie sterker in de wereld (73%), efficiënter (70%), meer democratisch (65%) en transparanter (60%) zou worden.

De steun voor het voortzetten van het ratificatieproces in Nederland is lager dan gemiddeld in Europa (17% versus 23%). De meeste Nederlanders vinden dat over de Europese Grondwet opnieuw onderhandeld moet worden. De steun hiervoor is in Nederland sterker (60%) dan gemiddeld in Europa (47%).

6.6 Conclusies

Positief

Het overgrote deel van de Nederlanders is tevreden met het leven dat zij leiden, meer dan de rest van de Europese Unie.

Nederlanders zijn positiever dan een jaar geleden over de Nederlandse economie en de werkgelegenheid in Nederland. In Nederland is men positiever dan gemiddeld in Europa over de economie in eigen land en de werkgelegenheid in eigen land. Ook is men optimistischer dan de gemiddelde Europeaan over de vooruitzichten voor de economie in eigen land en over de ontwikkeling van de werkgelegenheid in eigen land.

Het merendeel van de Nederlanders vindt dat de stand van zaken in Nederland beter is dan het gemiddelde van de landen van de Europese Unie op het gebied van de kwaliteit van leven, het sociale zekerheidsstelsel en de economie.

Ook hebben Nederlanders, ondanks het feit dat er in de pers vaak gesproken wordt over een 'vertrouwenscrisis', meer dan gemiddeld in Europa, nog steeds vertrouwen in hun nationale instellingen (parlement, regering, politieke partijen, rechtssysteem).

Het vertrouwen in de Europese Unie nu iets hoger dan in de herfst van vorig jaar.

Het vertrouwen in het Europees Parlement en de Europese Commissie is na de daling in de lente van 2005 niet verder gedaald. Circa de helft van de Nederlanders heeft vertrouwen in het Europees Parlement en de Europese Commissie, vergelijkbaar met de rest van de Europese Unie.

Nederlanders zeggen vaker dan gemiddeld in de Europese Unie te begrijpen hoe de Europese Unie in elkaar zit. Nederlanders geven zichzelf het hoogste cijfer van alle landen uit de Europese Unie als het gaat om hun eigen kennis van de Europese Unie.

Het imago van de Europese Unie is zowel in Nederland als gemiddeld in de Europese Unie per saldo positief. Ook lijkt het erop dat het imago van de Europese Unie in Nederland na een daling bij de vorige meting weer bij begint te trekken.

Een meerderheid van de Nederlanders vindt het een goede zaak dat Nederland lid is van de Europese Unie en dat Nederland - alles welbeschouwd - voordeel heeft van het lidmaatschap van de Europese Unie. Nederlanders vinden dit vaker dan gemiddeld in de Europese Unie.

Nederlanders vinden de rol van de Europese Unie per saldo positief als het gaat om twee van de drie belangrijkste onderwerpen in Nederland: de economische situatie en criminaliteit.

Negatief

Nederlanders zijn minder te spreken over de Europese economie dan over de Nederlandse economie. Wel zijn ze iets vaker dan gemiddeld in Europa positief over de Europese Unie. Ook zijn zij optimistischer dan de gemiddelde Europeaan over de lange termijn verwachting voor de Europese economie.

In vergelijking met de tevredenheid over het functioneren van de democratie in eigen land zijn Nederlanders vaker ontevreden over het functioneren van de democratie in de Europese Unie. Ook zijn ze vaker ontevreden over de Europese democratie dan de gemiddelde Europeaan.

Als het gaat over de opbouw van de Europese Unie zijn Nederlanders, evenals de gemiddelde Europeaan, bang dat met de opbouw van Europese Unie de werkgelegenheid zich zal verplaatsen naar lidstaten met lagere productiekosten.

Verder is men in Nederland bovengemiddeld bang dat er meer problemen zullen ontstaan voor Nederlandse boeren en veehouders en voor een verlies van invloed van de kleinere lidstaten.

Nederlanders vinden bovengemiddeld vaak dat de grootste landen de meeste macht hebben in Europa. Het percentage Nederlanders dat denkt dat ons land in de toekomst meer invloed zal krijgen in de Europese Unie is dit juist benedengemiddeld.

Nederlanders vinden vaker dan de gemiddelde Europeaan dat de Europese Unie prioriteit moet geven aan acties die er toe leiden dat Europa dichterbij de burgers komt te staan. Het gevoel dat Europa niet dicht genoeg bij de burger zou staan is een veelgehoorde klacht geweest tijdens de periode rondom het Nederlandse referendum over de Europese Grondwet. Relatief veel Nederlanders pleiten voor een reorganisatie van de Europese instellingen.

Vier op de tien Nederlanders denken ten onrechte dat de Europese Unie het meeste geld uitgeeft aan bestuurs- en personeelskosten.

De steun voor het voortzetten van het ratificatieproces in Nederland is lager dan gemiddeld in Europa. De meeste Nederlanders vinden dat over de Europese Grondwet opnieuw onderhandeld moet worden.

Tot slot

Nederlanders blijven in vergelijking met de gemiddelde Europeaan warme voorstanders van de Europese Unie. Over een behoorlijk aantal zaken is men best tevreden. Nederlanders hebben oog voor de mogelijkheden, maar zien ook de minder sterke kanten van de Europese Unie.

Nederlanders hebben een uitgesproken mening over het functioneren van de Europese democratie. Men is hierover vaker ontevreden dan de gemiddelde Europese burger. Ook is men ontevredener over het functioneren van de Europese economie dan over de eigen Nederlandse democratie.

Verder blijft het gevoel dat Europa niet dicht genoeg bij de burgers staat aanwezig bij de Nederlandse burger.

Als het gaat over de opbouw van Europa leven in Nederland een aantal angsten. De voornaamste zijn:

- verplaatsing van werkgelegenheid naar lidstaten met lagere productiekosten
- meer problemen voor Nederlandse boeren en veehouders
- een verlies van invloed van de kleinere lidstaten

Nederlanders geven zichzelf een bovengemiddeld hoog cijfer als het gaat om kennis over de Europese Unie. Toch weet meer dan de helft niet uit hoeveel lidstaten de Europese Unie bestaat. Ook bestaat bij een groot deel van de Nederlanders een onjuist beeld over wat de Europese Unie met haar geld doet.

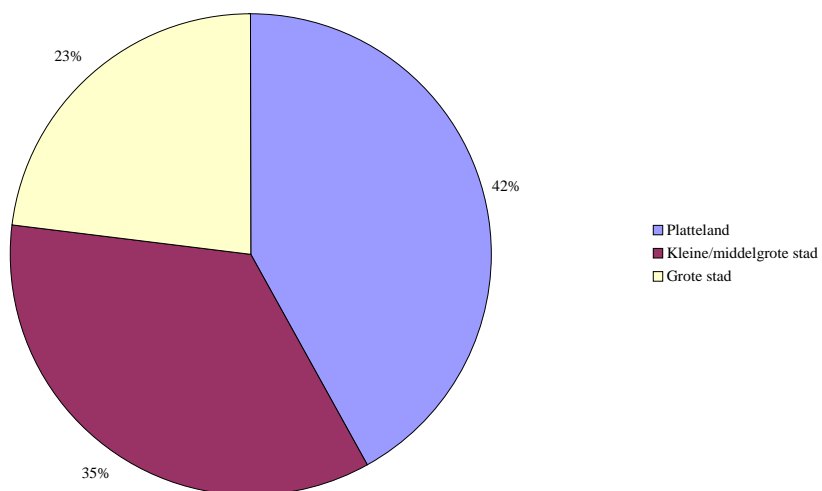
Bijlagen

Bijlage 1 Profiel van de respondenten

---

31 | Woonplaats

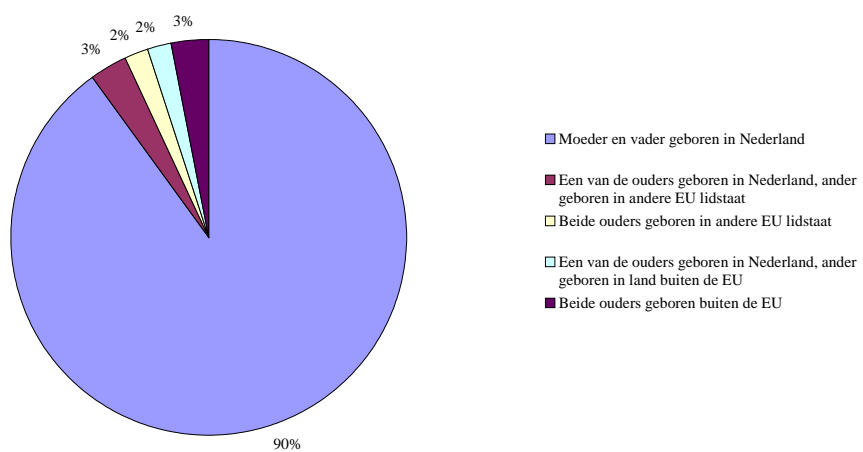

---

32 | Geboorteland ouders

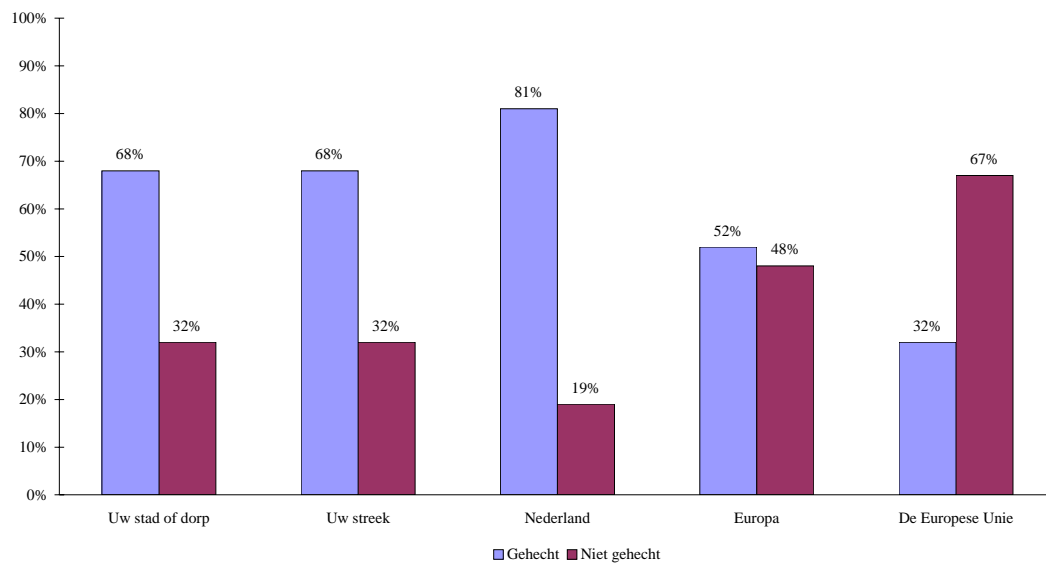

---

33 | *In welke mate voelt u zich gehecht aan....*

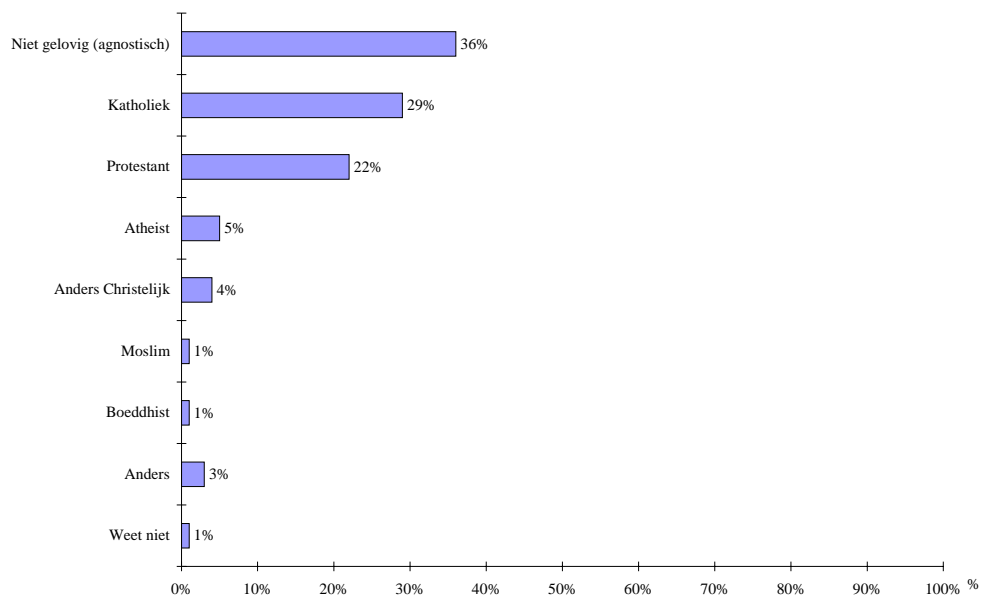

---

34 | Geloof

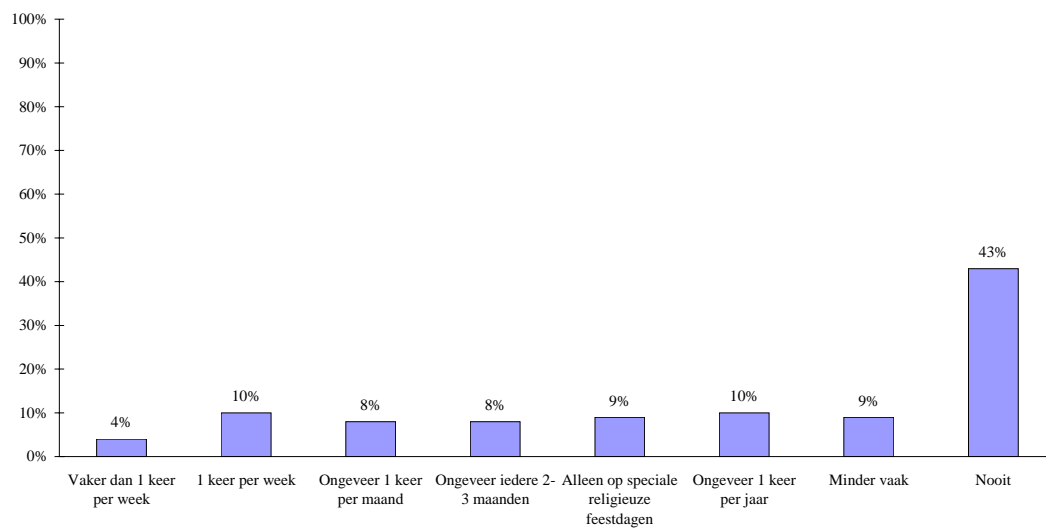

---

35 | Frequentie bezoek religieuze bijeenkomsten

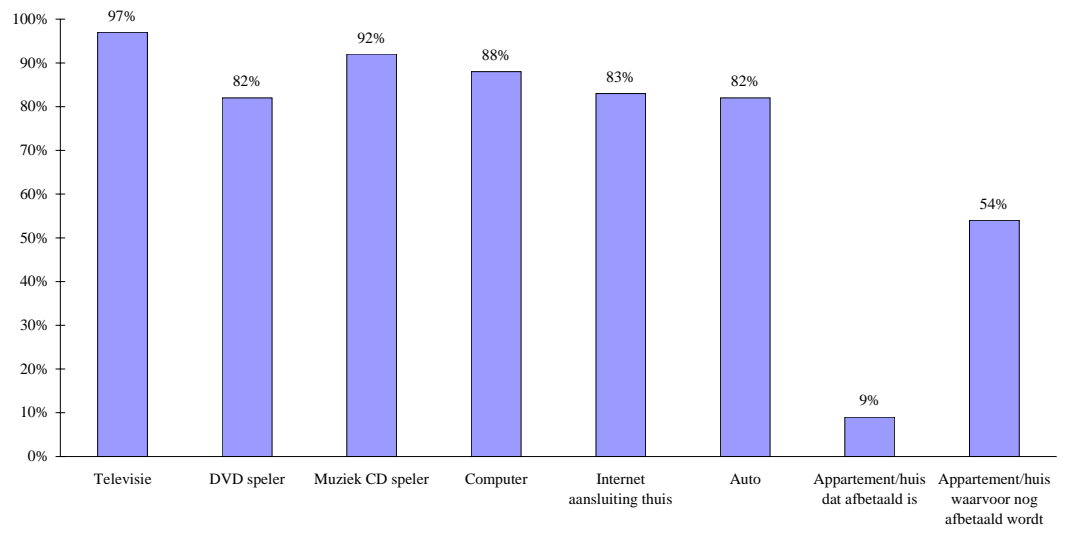

---

36 | Bezittingen

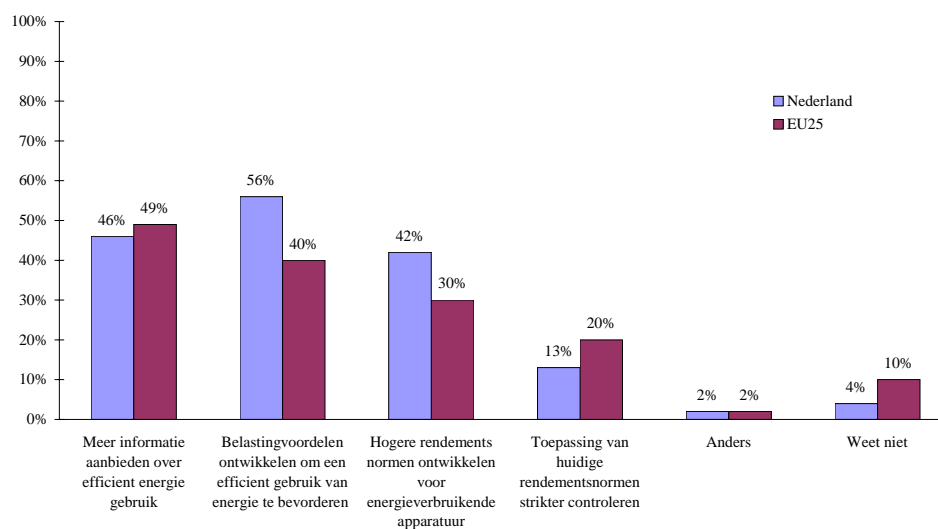
Bijlage 2 Energiegebruik

Als het gaat om maatregelen waaraan de openbare instanties prioriteit moeten geven om mensen te helpen hun energiegebruik te verminderen noemt een krappe meerderheid van de Nederlanders (56%) 'belastingvoordelen ontwikkelen om een efficiënt gebruik van energie te bevorderen'. Door bijna de helft van de Nederlanders wordt genoemd 'meer informatie aanbieden over efficiënt energie gebruik' (46%) en één op de vier Nederlanders noemt 'hogere rendementsnormen ontwikkelen voor energieverbruikende apparatuur' (42%).

---

37 | Maatregelen die de overheid moet nemen om het energiegebruik te verminderen

---

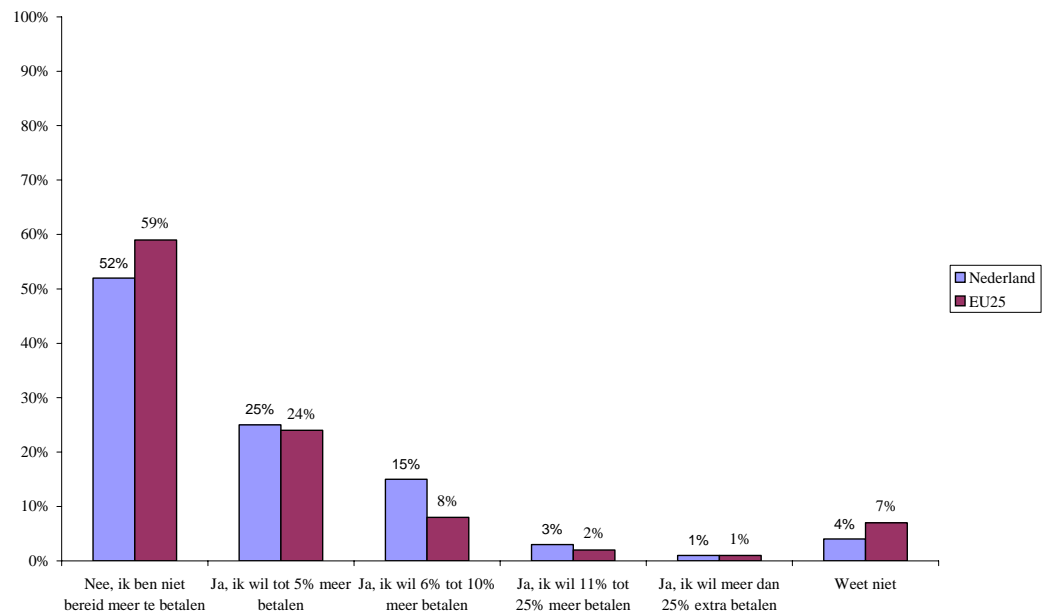

Op de vraag 'Hoeveel meer zou u bereid zijn te betalen voor alternatieve energie uit alternatieve energiebronnen?' antwoordt een krappe meerderheid (52%) niet bereid te zijn meer te betalen, een kwart (25%) is bereid tot vijf procent meer te betalen, 15% van de Nederlanders wil zes tot tien procent meer betalen en ongeveer één op twintig is bereid meer dan tien procent extra te betalen.

---

38 | *Hoeveel bent u bereid meer te betalen voor energie van alternatieve energiebronnen?*

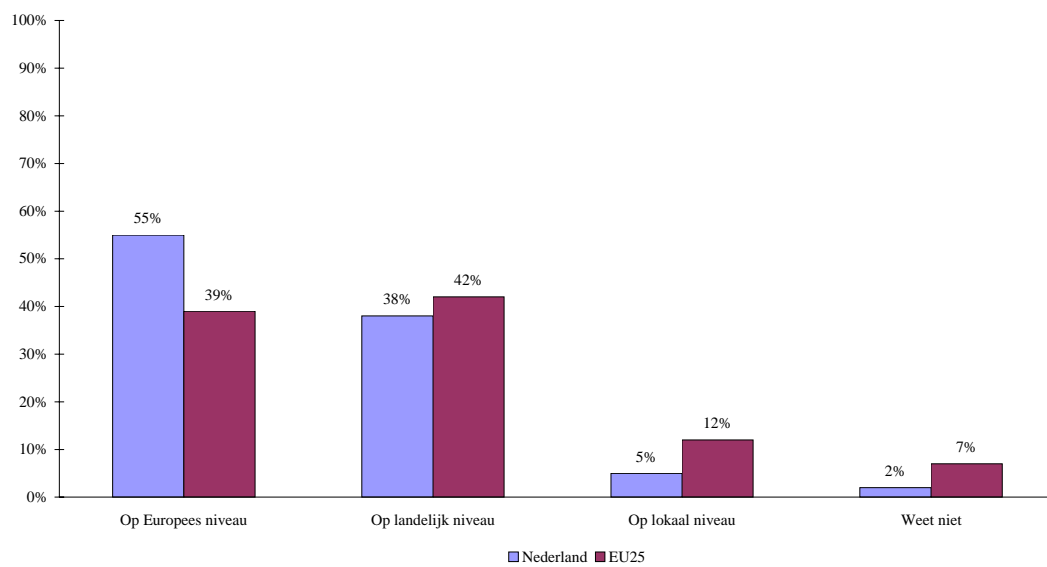

Nederlanders zijn meer dan de gemiddelde Europeaan van mening dat beslissingen om te reageren op de nieuwe uitdagingen op het gebied van energie het beste genomen kunnen worden op Europees niveau (55% versus 39%).

---

39 | *Beslissingsniveau voor nieuwe uitdagingen op het gebied van energie*

Bijlage 3 Technische specificaties

EUROBAROMETER "Standard" 65.2

TECHNICAL SPECIFICATIONS

Between the 27th of March and the 1st of May 2006, TNS Opinion & Social, a consortium created between Taylor Nelson Sofres and EOS Gallup Europe, carried out wave 65.2 of the EUROBAROMETER, on request of the EUROPEAN COMMISSION, Directorate-General Press and Communication, Opinion Polls.

The EUROBAROMETER "Standard" is part of wave 65.2 and covers the population of the respective nationalities of the European Union Member States, resident in each of the Member States and aged 15 years and over. The EUROBAROMETER "Standard" has also been conducted in the two acceding countries (Bulgaria and Romania) and in the two candidate countries (Croatia and Turkey) and in the Turkish Cypriot Community. In these countries, the survey covers the national population of citizens of the respective nationalities and the population of citizens of all the European Union Member States that are residents in those countries and have a sufficient command of one of the respective national language(s) to answer the questionnaire. The basic sample design applied in all states is a multi-stage, random (probability) one. In each country, a number of sampling points was drawn with probability proportional to population size (for a total coverage of the country) and to population density.

In order to do so, the sampling points were drawn systematically from each of the "administrative regional units", after stratification by individual unit and type of area. They thus represent the whole territory of the countries surveyed according to the EUROSTAT NUTS II (or equivalent) and according to the distribution of the resident population of the respective nationalities in terms of metropolitan, urban and rural areas. In each of the selected sampling points, a starting address was drawn, at random. Further addresses (every Nth address) were selected by standard "random route" procedures, from the initial address. In each household, the respondent was drawn, at random (following the "closest birthday rule"). All interviews were conducted face-to-face in people's homes and in the appropriate national language. As far as the data capture is concerned, CAPI (*Computer Assisted Personal Interview*) was used in those countries where this technique was available.

ABBREVIATIONS	COUNTRIES	INSTITUTES	N° INTERVIEWS	FIELDWORKDATES	POPULATION 15+
BE	Belgium	TNS Dimarso	1.020	28/03/2006 26/04/2006	8.598.982
CZ	Czech Rep.	TNS Aisa	1.068	29/03/2006 14/04/2006	8.571.710
DK	Denmark	TNS Gallup DK	1.008	29/03/2006 01/05/2006	4.380.063
DE	Germany	TNS Infratest	1.526	28/03/2006 23/04/2006	64.174.295
EE	Estonia	Emor	1.002	31/03/2006 24/04/2006	887.094
EL	Greece	TNS ICAP	1.000	28/03/2006 24/04/2006	8.674.230
ES	Spain	TNS Demoscopia	1.005	28/03/2006 24/04/2006	35.882.820
FR	France	TNS Sofres	1.020	30/03/2006 24/04/2006	44.010.619
IE	Ireland	TNS MRBI	1.003	30/03/2006 30/04/2006	3.089.775
IT	Italy	TNS Abacus	1.000	30/03/2006 01/05/2006	49.208.000
CY	Rep. of Cyprus	Synovate	507	31/03/2006 24/04/2006	552.213
CY(tcc)	Turkish Cypriot Comm.	KADEM	500	29/03/2006 15/04/2006	157.101
LV	Latvia	TNS Latvia	1.018	28/03/2006 23/04/2006	1.394.351
LT	Lithuania	TNS Gallup Lithuania	1.019	31/03/2006 23/04/2006	2.803.661
LU	Luxembourg	TNS ILReS	503	27/03/2006 24/04/2006	367.199
HU	Hungary	TNS Hungary	1.020	04/04/2006 25/04/2006	8.503.379
MT	Malta	MISCO	500	28/03/2006 21/04/2006	322.917
NL	Netherlands	TNS NIPO	1.009	04/04/2006 25/04/2006	13.242.328
AT	Austria	Österreichisches Gallup-Institute	1.017	31/03/2006 20/04/2006	6.679.444
PL	Poland	TNS OBOP	1.000	30/03/2006 26/04/2006	31.610.437
PT	Portugal	TNS EUROTESTE	1.002	31/03/2006 24/04/2006	8.080.915
SI	Slovenia	RM PLUS	1.033	30/03/2006 26/04/2006	1.663.869
SK	Slovakia	TNS AISA SK	1.078	31/03/2006 19/04/2006	4.316.438
FI	Finland	TNS Gallup Oy	1.006	27/03/2006 26/04/2006	4.279.286
SE	Sweden	TNS GALLUP	1.017	28/03/2006 24/04/2006	7.376.680
UK	United Kingdom	TNS UK	1.312	27/03/2006 26/04/2006	47.685.578
BG	Bulgaria	TNS BBSS	1.015	27/03/2006 10/04/2006	6.695.512
RO	Romania	TNS CSOP	1.007	27/03/2006 27/04/2006	18.145.036
HR	Croatia	Puls	1.000	29/03/2006 25/04/2006	3.682.826
TR	Turkey	TNS PIAR	1.005	29/03/2006 26/04/2006	47.583.830
TOTAL			29.220	27/03/2006 01/05/2006	442.620.588

For each country a comparison between the sample and the universe was carried out. The Universe description was derived from Eurostat population data or from national statistics offices. For all countries surveyed, a national weighting procedure, using marginal and intercellular weighting, was carried out based on this Universe description. In all countries, gender, age, region and size of locality were introduced in the iteration procedure. For international weighting (i.e. EU averages), TNS Opinion & Social applies the official population figures as provided by EUROSTAT or national statistic offices. The total population figures for input in this post-weighting procedure are listed above.

Readers are reminded that survey results are estimations, the accuracy of which, everything being equal, rests upon the sample size and upon the observed percentage. With samples of about 1,000 interviews, the real percentages vary within the following confidence limits:

Observed percentages	10% or 90%	20% or 80%	30% or 70%	40% or 60%	50%
Confidence limits	± 1.9 points	± 2.5 points	± 2.7 points	± 3.0 points	± 3.1 points

Bijlage 4 Vragenlijst

QA1 Als u onder vrienden bent, wordt er dan vaak, af en toe, of nooit over politieke zaken gesproken?

(150)	
Vaak	1
Af en toe	2
Nooit	3
Weet niet	4

EB64.2 QA1

QA2 Slaagt u er wel eens in om vrienden, familie en collega's te overtuigen van iets waaraan u veel belang hecht? Gebeurt dit ...?

(INT.: LEES VOOR)

(151)	
Meestal	1
Af en toe	2
Zelden	3
Nooit	4
Weet niet	5

EB64.2 QA2

QA3 Bent u over het geheel genomen zeer tevreden, tamelijk tevreden, niet zo tevreden of helemaal niet tevreden met het leven dat u leidt? Zou u zeggen dat u:

(INT.: LEES VOOR)

(152)	
zeer tevreden bent	1
tamelijk tevreden bent	2
niet zo tevreden bent	3
helemaal niet tevreden bent	4
Weet niet	5

EB64.2 QA3

QA4 Wat zijn uw verwachtingen voor de komende 12 maanden: zullen de komende 12 maanden beter, slechter of hetzelfde zijn als het gaat om ...

(INT.: LEES VOOR)		Beter	Slechter	Hetzelfde	Weet niet
(153)	1 uw leven in het algemeen?	1	2	3	4
(154)	2 de economische situatie in Nederland?	1	2	3	4
(155)	3 de financiële situatie in uw eigen huishouden?	1	2	3	4
(156)	4 de werkgelegenheid in Nederland?	1	2	3	4
(157)	5 de situatie wat uw eigen werk betreft?	1	2	3	4

EB64.2 QA4

QA5 Als u uw huidige omstandigheden vergelijkt met die van vijf jaar geleden, zou u dan zeggen dat ze verbeterd zijn, ongeveer gelijk zijn gebleven of slechter zijn geworden?

	(158)
Verbeterd	1
Ongeveer gelijk gebleven	2
Slechter geworden	3
Weet niet	4

EB64.2 QA5

QA6 Verwacht u dat uw persoonlijke omstandigheden in de loop van de komende vijf jaar zullen verbeteren, ongeveer gelijk zullen blijven of slechter zullen worden?

	(159)
Zullen verbeteren	1
Zullen ongeveer gelijk blijven	2
Zullen slechter worden	3
Weet niet	4

EB64.2 QA6

Q7 Kent u dit symbool?

Toon vlag van de Europese Unie

	(160)
ja	1
nee	2
Weet niet	3

EB62.0 Q8a

STEL QA8 ALS 'JA', CODE 1 IN QA7 - ANDERS GA NAAR QA9

QA8 Kunt u mij zeggen waar dit voor staat?

(INT. NIET OPLEZEN ;NIET HELPEN)

	(161)
Ja, Europa, de Europese Unie, de Europese Gemeenschap, de Gemeenschappelijke markt	1
Ja, overig	2
Nee	3
Weet niet	4

EB62.0 Q8b

IEDEREEN

Q9 Dit symbool is de Europese vlag. Ik heb hier een lijst met uitspraken waar ik uw mening over zou willen weten. Kunt u voor elk item zeggen of u het hier eerder mee eens of eerder mee oneens bent?

	(INT.: LEES VOOR)	mee eens	mee oneens	Weet niet
(162)	1 deze vlag is een goed symbool voor Europa	1	2	3
(163)	2 deze vlag staat voor iets goeds	1	2	3
(164)	3 ik vereenzelvig mij met deze vlag	1	2	3
(165)	4 deze vlag zou op alle publieke gebouwen in Nederland te zien moeten zijn naast de nationale vlag	1	2	3

EB62.0 Q9

VRAAG QA10: NUMMERS 1,3 en 4 NIET STELLEN IN CY (tcc)

QA10 Ik wil u nu een vraag stellen over het vertrouwen dat u heeft in bepaalde instellingen. Zegt u mij voor elk van de volgende instellingen of u er eerder wel vertrouwen of eerder geen vertrouwen in heeft.

	(INT.: LEES VOOR)	eerder wel vertrouwen	eerder geen vertrouwen	Weet niet
(166)	1 Justitie, het Nederlandse rechtssysteem	1	2	3
(167)	2 Politieke partijen	1	2	3
(168)	3 De Nederlandse regering	1	2	3
(169)	4 Het Nederlands Parlement, de Tweede Kamer	1	2	3
(170)	5 De Europese Unie	1	2	3
(171)	6 De Verenigde Naties	1	2	3

EB64.2 QA7 TREND MODIFIED

STEL QA11a EN QA12a NIET IN BG, RO, TR, HR and CY(tcc) - BG, RO, TR, HR and CY(tcc) GAAN NAAR QA11b

QA11a In het algemeen gesproken: vindt u het een goede of een slechte zaak of noch het één noch het ander dat Nederland lid is van de Europese Unie?

(INT.: LEES VOOR.)

	(172)
Goede zaak	1
Slechte zaak	2
Noch goed, noch slecht	3
Weet niet	4

EB64.2 QA8a

QA12a Heeft Nederland, alles welbeschouwd, naar uw idee wel of geen voordeel bij zijn lidmaatschap van de Europese Unie?

	(173)
Wel voordeel	1
Geen voordeel	2
Weet niet	3

EB64.2 QA9a

STEL QA11b EN 12b ALLEEN IN BG, RO, TR, HR en CY (tcc) - ANDEREN GAAN NAAR QA13

QA13 Welk beeld roept de Europese Unie in het algemeen bij u op: een zeer positief beeld, een tamelijk positief beeld, een neutraal beeld, een tamelijk negatief beeld, of een zeer negatief beeld?

	(176)
Zeer positief	1
Tamelijk positief	2
Neutraal	3
Tamelijk negatief	4
Zeer negatief	5
Weet niet	6

EB64.2 QA11

QA14 Wat betekent de Europese Unie voor u persoonlijk?

INT.: TOON SCHERM; LEES VOOR; MEERDERE ANTWOORDEN MOGELIJK

	(177-192)
Vrede	1,
Economische welvaart	2,
Democratie	3,
Sociale zekerheid	4,
de vrijheid om overal in de Europese Unie te kunnen reizen, studeren en werken	5,
Culturele diversiteit	6,
Een sterkere invloed in de wereld	7,
De Euro	8,
Werkloosheid	9,
Bureaucratie	10,
Weggegooid geld	11,
Het verlies van onze culturele identiteit	12,
Meer criminaliteit	13,
Niet genoeg controles aan de grenzen van landen buiten de Europese Unie	14,
iets anders (INT.: INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	15,
Weet niet	16,

EB64.2 QA13

STEL QA15a NIET in BG,RO,TR,HR en CY (tcc) - BG,RO,TR,HR en CY (tcc) GAAN NAAR QA15b

QA15a Wilt u mij voor elke uitspraak zeggen of u het eerder eens of oneens bent?

	(INT.: LEES VOOR)	Eerder eens	Eerder oneens	Weet niet
(193)	1 Ik voel me veiliger omdat Nederland lid is van de Europese Unie.	1	2	3
(194)	2 Naar mijn gevoel zijn wij economisch stabiel omdat Nederland lid is van de Europese Unie.	1	2	3
(195)	3 Naar mijn gevoel zijn wij politiek stabiel omdat Nederland lid is van de Europese Unie.	1	2	3
(196)	4 Mijn stemt telt mee in de Europese Unie.	1	2	3
(197)	5 Ik begrijp hoe de Europese Unie in elkaar zit.	1	2	3
(198)	6 Met de belangen van Nederland wordt goed rekening gehouden in de Europese Unie	1	2	3
(199)	7 Nederland zal in de toekomst meer invloed krijgen in de Europese Unie.	1	2	3
(200)	8 De grootste landen hebben de meeste macht in de Europese Unie.	1	2	3

EB63.4 QA14a (items 1-3+6-8) + EB64.2 QA15 (4-5)

STEL QA15b ALLEEN IN BG,RO,TR, HR en CY(tcc)- ANDEREN GAAN NAAR QA16a

QA15b

(201)	1	1	2	3
(202)	2	1	2	3
(203)	3	1	2	3
(204)	4	1	2	3
(205)	5	1	2	3
(206)	6	1	2	3
(207)	7	1	2	3
(208)	8	1	2	3

EB63.4 QA14b (items 1-3+6-8) + EB64.2 QA15 (4-5)

IEDEREEN

QA16a Zal de Europese Unie, over vijf jaar, volgens u een belangrijkere, een minder belangrijke of dezelfde rol spelen in uw dagelijks leven?

QA16b En zou u graag willen dat de Europese Unie, over vijf jaar, een belangrijker, een minder belangrijke of zelfde rol zal spelen in uw dagelijks leven?

(INT.: LEES VOOR)	(209)	(210)
	QA16a	QA16b
	Verwachtingen	Zou willen
BELANGRIJKER	1	1
MINDER BELANGRIJK	2	2
DEZELFDE	3	3
Weet niet	4	4

EB63.4 QA15a QA15b

STEL NUMMER 9 NIET IN BE, DE, EL, ES, FR, IE, IT, LU, NL, AT, PT and FI (EURO GEBIED)

QA17 Sommige mensen kunnen bang zijn voor bepaalde zaken als het gaat om de opbouw van Europa, de Europese Unie. Ik lees u een aantal zaken voor waarvoor sommige mensen zeggen bang te zijn. Wilt u mij voor elk daarvan zeggen of u daar tegenwoordig persoonlijk bang voor bent of niet.

	(INT.: LEES VOOR)	tegenwoordig bang voor	tegenwoordig niet bang voor	Weet niet
(211)	1 Verlies van invloed voor de kleinere lidstaten.	1	2	3
(212)	2 Een toename van de handel in drugs en van de internationale georganiseerde misdaad.	1	2	3
(213)	3 Dat ons land meer en meer zal moeten betalen aan de Europese Unie.	1	2	3
(214)	4 Het verlies van sociale voorzieningen.	1	2	3
(215)	5 Het verlies van onze nationale identiteit en onze nationale cultuur.	1	2	3
(216)	6 Een economische crisis.	1	2	3
(217)	7 De verplaatsing van banen naar andere lidstaten met lagere productiekosten.	1	2	3
(218)	8 Meer problemen voor Nederlandse boeren en veehouders.	1	2	3
(219)	9	1	2	3

EB64.2 QA18 TREND MODIFIED

IEDEREEN

QA18 Hoe vaak...

(TOON SCHERM)

(LEES VOOR)	Elke dag	Verscheidene keren per week	Een of twee keer per week	Minder vaak	Nooit
-------------	----------	-----------------------------	---------------------------	-------------	-------

(220)	1	Kijkt u naar het nieuws op televisie	1	2	3	4	5
(221)	2	Leest u het nieuws in de krant	1	2	3	4	5
(222)	3	Luistert u naar het nieuws op de radio	1	2	3	4	5

EB64.2 QA19

QA19 Gebruikmakend van de schaal op dit scherm, welk cijfer geeft dan het beste weer hoeveel u weet over de Europese Unie, haar beleid en haar instellingen?

(INT.: TOON SCHERM SCHAAL.)

(223-224)

WEET ER HELEMAAL NIETS VAN										WEET ER ALLES VAN	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		

Weet niet

11

EB64.2 QA20

QA20 Welke van de volgende bronnen gebruikt u als u informatie zoekt over de Europese Unie, haar beleid en haar instellingen?

(INT.: TOON SCHERM; LEES VOOR; MEERDERE ANTWOORDEN MOGELIJK; DOORVRAGEN: 'EN WAAR NOG MEER?')

	(225-236)
bezoeken van vergaderingen, lezingen en bijeenkomsten	1,
gesprekken met familie, vrienden, collega's	2,
in dagbladen	3,
in andere kranten, weekbladen of tijdschriften	4,
televisie	5,
radio	6,
het Internet	7,
in boeken, brochures, informatiefolders	8,
de telefoon (Informatienummers, Europa Direct, etc.)	9,
zoekt nooit dit soort informatie, niet geïnteresseerd (INT.: INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	10,
andere bronnen (INT.: INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	11,
Weet niet	12,

EB64.2 QA23

(NIET HELPEN, CODEER, MEER ANTWOORDEN MOGELIJK)

QA21 Wat vindt u in het algemeen gesproken van de berichtgeving door de Nederlandse schrijvende pers over de Europese Unie? Is dat teveel, precies goed of te weinig?

(ÉÉN ANTWOORD PER LIJN)

	(LEES VOOR)	Te veel	Precies goed	Te weinig	Weet niet
(300)	1 Televisie	1	2	3	4
(301)	2 Radio	1	2	3	4
(302)	3 De schrijvende pers	1	2	3	4

EB64.2 QA24

QA22 En bent u van mening dat de Nederlandse media de Europese Unie te positief, objectief of te negatief voorstellen?

(ÉÉN ANTWOORD PER LIJN)

	(LEES VOOR)	Te positief	Objectief	Te negatief	Weet niet
(303)	1 Televisie	1	2	3	4
(304)	2 Radio	1	2	3	4
(305)	3 De schrijvende pers	1	2	3	4

EB64.2 QA25

QA23 Heeft u wel eens iets gehoord over.....?

	(INT.: LEES VOOR)	JA	NEE	Weet niet
--	-------------------	----	-----	-----------

(306)	1	Het Europees Parlement	1	2	3
(307)	2	De Europese Commissie	1	2	3
(308)	3	De Raad van de Europese Unie (Raad van Ministers)	1	2	3
(309)	4	Het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen	1	2	3
(310)	5	De Europese Centrale Bank	1	2	3

EB64.2 QA26 TREND MODIFIED

QA24 En kunt u voor elk van de volgende Europese instanties aangeven of u denkt dat deze wel of niet een belangrijke rol speelt bij de gang van zaken in de Europese Unie?

	(INT.: LEES VOOR)	WEL BELANGRIJK	NIET BELANGRIJK	Weet niet
--	-------------------	----------------	-----------------	-----------

(311)	1	Het Europees Parlement	1	2	3
(312)	2	De Europese Commissie	1	2	3
(313)	3	De Raad van de Europese Unie (Raad van Ministers)	1	2	3
(314)	4	Het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen	1	2	3
(315)	5	De Europese Centrale Bank	1	2	3

EB63.4 QA22

QA25 En kunt u mij voor de volgende instanties zeggen of u er eerder wel vertrouwen of eerder geen vertrouwen in heeft?

	(INT.: LEES VOOR)	EERDER WEL VERTROUWEN	EERDER GEEN VERTROUWEN	Weet niet
--	-------------------	-----------------------	------------------------	-----------

(316)	1	Het Europees Parlement	1	2	3
(317)	2	De Europese Commissie	1	2	3
(318)	3	De Raad van de Europese Unie (Raad van Ministers)	1	2	3
(319)	4	Het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen	1	2	3
(320)	5	De Europese Centrale Bank	1	2	3

EB64.2 QA27 TREND MODIFIED

QA26 Kunt u van elk van de volgende stellingen over de Europese Unie zeggen of u denkt dat het juist of onjuist is?

	(INT.: LEES VOOR)	JUIST	ONJUIST	Weet niet
(321)	1 De Europese Unie bestaat momenteel uit 15 lidstaten.	1	2	3
(322)	2 De leden van het Europese Parlement worden rechtstreeks gekozen door de inwoners van de Europese Unie.	1	2	3
(323)	3 Het grootste deel van het budget van de Europese Unie wordt uitgegeven aan bestuurs- en personeelskosten	1	2	3

EB64.2 QA28 TREND MODIFIED

STEL QA27a EN QA27b ALLEEN IN GB

QA27a

		(324)
		1
		2
		3

EB64.2 QA29a TREND MODIFIED

QA27b

		(325)
		1
		2
		3
		4
		5

EB64.2 QA29b TREND MODIFIED

STEL QA27c EN QA27d ALLEEN IN FI

QA27c

		(326)
		1
		2
		3

EB64.2 QA29c TREND MODIFIED

QA27d

	(327)
	1
	2
	3
	4
	5

EB64.2 QA29d TREND MODIFIED

STEL QA28A AAN SPLIT A - ANDERS DOOR NAAR QA28B

QA28a Wat zijn volgens u momenteel de twee belangrijkste zaken die in Nederland spelen?

(INT.: TOON SCHERM; LEES VOOR; MAXIMAAL 2 ANTWOORDEN)

	(328-343)
Criminaliteit	1,
Openbaar vervoer	2,
Economische situatie	3,
Inflatie	4,
Belastingen	5,
Werkloosheid	6,
Terrorisme	7,
Defensie/buitenlandse politiek	8,
Huisvesting	9,
Immigratie	10,
Gezondheidszorg	11,
Onderwijs	12,
Pensioenen	13,
Milieubescherming	14,
Overig (INT.: INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	15,
Weet niet	16,

EB64.2 QA30 TREND MODIFIED

STEL QA28ao ALS QA28a IS CODE 15, OVERIG - ANDERS DOOR NAAR QA29

QA28ao Geef aan welke andere zaken.

10

2

(344,345-364)

EB65.2 NEW

STEL QA28b AAN SPLIT B - ANDERS DOOR NAAR QA29

QA28b Wat zijn volgens u momenteel de twee belangrijkste zaken die in Nederland spelen?

(INT: NIET VOORLEZEN, MAXIMAAL TWEE ANTWOORDEN)

(365-380)

Criminaliteit	1,
Openbaar vervoer	2,
Economische situatie	3,
Inflatie	4,
Belastingen	5,
Werkloosheid	6,
Terrorisme	7,
Defensie/buitenlandse politiek	8,
Huisvesting	9,
Immigratie	10,
Gezondheidszorg	11,
Onderwijs	12,
Pensioenen	13,
Milieubescherming	14,
Anders (SPECIFICEER)	15,
Weet niet	16,

EB65.2 NEW

STEL QA28bo ALS ANDERS, CODE 15 BIJ QA28b - ANDERS DOOR NAAR QA29

QA28bo Geef aan welke andere zaken.

		(381,382-401)
10	2	

EB65.2 NEW

IEDEREEN

QA29 Kunt u mij voor elk van de volgende problemen in Nederland zeggen of u vindt dat de Europese Unie daarin een positieve rol speelt, een negatieve rol of een neutrale rol?

	(INT.: LEES VOOR)	POSITIEVE ROL	NEGATIEVE ROL	NEUTRALE ROL	Weet niet
(402)	1 Bestrijding van criminaliteit	1	2	3	4
(403)	2 Openbaar vervoer	1	2	3	4
(404)	3 economische situatie	1	2	3	4
(405)	4 stijgende prijzen/inflatie	1	2	3	4
(406)	5 Belasting	1	2	3	4
(407)	6 bestrijding van de werkloosheid	1	2	3	4
(408)	7 bestrijding van het terrorisme	1	2	3	4
(409)	8 Defensie en buitenlandse aangelegenheden	1	2	3	4
(410)	9 Huisvesting	1	2	3	4
(411)	10 Immigratie	1	2	3	4
(412)	11 Gezondheidszorg	1	2	3	4
(413)	12 Onderwijs	1	2	3	4
(414)	13 Pensioenen	1	2	3	4
(415)	14 Milieubescherming	1	2	3	4

EB63.4 QA27

QA30 Hoe denkt u over elk van de volgende voorstellen. Wilt u mij voor elk voorstel zeggen of u er vóór of tegen bent.

	(INT.: LEES VOOR)	VOOR	TEGEN	Weet niet
(416)	1 Een Europese Monetaire Unie met één munteenheid, de euro	1	2	3
(417)	2 Een gemeenschappelijke buitenlandse politiek van de Europese lidstaten tegenover andere landen.	1	2	3
(418)	3 Een gemeenschappelijk defensie- en veiligheidsbeleid van de Europese lidstaten.	1	2	3
(419)	4 Verdergaande uitbreiding van de Europese Unie teneinde andere landen in de toekomst deel te laten nemen.	1	2	3
(420)	5 Een grondwet voor de Europese Unie	1	2	3
(421)	6 Het feit dat de ene groep landen sneller aan het bouwen is aan Europa dan dat andere landen doen	1	2	3

EB64.2 QA32 TREND MODIFIED

QA31 Ik ga nu een aantal acties oplezen die de Europese Unie zou kunnen ondernemen. Kunt u mij van de volgende acties aangeven welke drie volgens u prioriteit hebben?

(INT.: TOON SCHERM ; LEES VOOR; MAXIMAAL 3 ANTWOORDEN)

	(422-439)
Nieuwe lidstaten toelaten	1,
Dichter bij de Europese burgers staan, bijvoorbeeld door ze meer te informeren over de Europese Unie haar beleid en haar instellingen	2,
Met succes de gemeenschappelijke Europese munt, de Euro, invoeren	3,
Bestrijden van armoede en sociale uitsluiting	4,
Milieubescherming	5,
De kwaliteit van voedselproducten waarborgen	6,
Consumenten beschermen en de kwaliteit van producten waarborgen	7,
Bestrijden van de werkloosheid	8,
Reorganiseren van de instellingen van de Europese Unie en de wijze waarop zij functioneren	9,
Bestrijden van de georganiseerde misdaad en de drugshandel	10,
Opkomen voor de politieke en diplomatieke betekenis van de Europese Unie in de wereld	11,
Handhaven van de vrede en de veiligheid in Europa	12,
Waarborgen van de rechten van het individu en van het respect voor de democratische grondbeginselen in Europa	13,
De strijd tegen terrorisme	14,
Bestrijden van illegale immigratie	15,
Anders (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	16,
Geen van deze (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	17,
Weet niet	18,

EB64.2 QA34

QA32 De Europese Unie heeft al een gemeenschappelijk veiligheidsbeleid, een buitenlands beleid en een Europees veiligheid en defensiebeleid. Er is nu een discussie gaande in hoeverre deze uitgebreid moeten worden. Bent U het met de volgende stellingen eens of oneens?

	(INT.: LEES VOOR-ROTAREN.)	MEER MEE EENS	MEER MEE ONEENS	Weet niet
(440)	1 De Europese Unie zou zijn eigen minister van Buitenlandse zaken moeten hebben, die als vertegenwoordiger optreedt om de gemeenschappelijke positie van de Europese Unie uit te dragen.	1	2	3
(441)	2 Het buitenlandbeleid van de Europese Unie zou onafhankelijk van het buitenlandse beleid van de Verenigde Staten gevoerd moeten worden.	1	2	3
(442)	3 De Europese Unie zou een gemeenschappelijk immigratiebeleid moeten voeren voor mensen van buiten de Europese Unie.	1	2	3

EB63.4 QA32 TREND MODIFIED

QA33 Over het algemeen, in vergelijking met vijf jaar geleden, zou u dan zeggen dat de internationale rol van de Europese Unie.....?

(ENQ: LEES OP - ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

	(443)
Belangrijker is geworden	1
Minder belangrijk is geworden	2
Niet veranderd is	3
Weet niet	4

EB63.4 QA33c

NIET VRAGEN QA34a EN QA34b IN CY(tcc) - CY(tcc) GO TO QA35

QA34a De wijze waarop de democratie in NEDERLAND functioneert, bent u daarover al met al zeer tevreden, tamelijk tevreden, niet zo tevreden of helemaal niet tevreden

QA34b En de wijze waarop de democratie in DE EUROPESE UNIE functioneert, bent u daarover al met al zeer tevreden, tamelijk tevreden, niet zo tevreden of helemaal niet tevreden?

(INT. TOON SCHERM MET SCHAAL)

(INT.: LEES VOOR)	(444)	(445)
	QA34a In Nederland	QA34b In de Europese Unie
ZEER TEVREDEN	1	1
TAMELIJK TEVREDEN	2	2
NIET ZO TEVREDEN	3	3
HELEMAAL NIET TEVREDEN	4	4
Weet niet	5	5

EB63.4 QA34a QA34b

STEL QA35 CODE 1,2,3 EN 4 ALS SPLIT A EN STEL CODE 1,2,3 EN 5 ALS SPILT B

QA35 Mensen kunnen zich in meer of mindere mate gehecht voelen aan hun stad of dorp, aan hun streek, aan hun land of aan Europa. In welke mate bent u gehecht aan ..

(INT. TOON SCHERM MET SCHAAL)

	(INT.: LEES VOOR)	STERK GEHECHT	NOGAL GEHECHT	NIET ERG GEHECHT	HELEMAAL NIET GEHECHT	Weet niet
(446)	1 Uw stad of dorp	1	2	3	4	5
(447)	2 Uw streek	1	2	3	4	5
(448)	3 Nederland	1	2	3	4	5
(449)	4 Europa	1	2	3	4	5
(450)	5 De Europese Unie	1	2	3	4	5

EB63.4 QA35 TREND MODIFIED

QB1 Heeft u persoonlijk gehoord van de Europese Grondwet?

(LEES VOOR - ÉÉN ANWOORD MOGELIJK)

	(460)
Ja, en in algemene zin bent u bekend met de inhoud	1
Ja, maar u weet erg weinig over de inhoud	2
Nee	3

EB63.4 QC1

NIET VRAGEN IN ES, EL, IT, SI, HU, LU, CY, MT, SK, LV, AT, DE and LT EN BE - DEZE LANDEN GAAN NAAR QB3

QB2 Voor zover u bekend bent met de Europese Grondwet, zou u zeggen dat u daar voor of tegen bent?

(INT: Lees voor, slechts een antwoord mogelijk)

	(461)
Geheel voor	1
Enigszins voor	2
Enigszins tegen	3
Geheel tegen	4
Weet niet	5

EB64.2 QA46 FILTER ON COUNTRIES MODIFIED

IEDEREEN

QB3 Kunt u voor ieder van de volgende zaken zeggen of u het hier helemaal mee eens, een beetje mee eens, een beetje mee oneens of helemaal mee oneens bent? Als alle lidstaten het verdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa aannemen, dan zal dat de werking van de Europese Unie....maken

(ÉÉN ANTWOORD PER REGEL)

	(LEES VOOR)	Helemaal mee eens	Eerder mee eens	Eerder mee oneens	Helemaal mee oneens	Weet niet
(462)	1 Meer democratisch	1	2	3	4	5
(463)	2 Meer efficiënt	1	2	3	4	5
(464)	3 Meer transparant	1	2	3	4	5

EB64.2 QA47

QB4 Kunt u voor ieder van de volgende zaken aangeven of u het hier helemaal mee eens bent, een beetje mee eens bent, een beetje mee oneens bent of helemaal mee oneens bent? Als alle lidstaten het Verdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa aannemen, dan wordt de Europese Unie...

(ÉÉN ANTWOORD PER REGEL)

	(LEES VOOR)	Helemaal mee eens	Eerder mee eens	Eerder mee oneens	Helemaal mee oneens	Weet niet
(465)	1 Sterker in de wereld	1	2	3	4	5
(466)	2 Economisch meer concurrerend	1	2	3	4	5
(467)	3 Meer sociaal denkend	1	2	3	4	5

EB64.2 QA48

STEL QB5 ALLEEN IN EU25-ANDEREN GAAN NAAR QC1

QB5 13 landen hebben de Europese Grondwet geratificeerd, maar Frankrijk en Nederland hebben "nee" gestemd. Welke van de volgende uitspraken beschrijft uw mening het best?

(ENQ. LEES OP - SLECHTS ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

De Europese Lidstaten moeten het ratificatie proces van de Europese Grondwet voort te zetten	(468) 1
Over de Europese Grondwet moet opnieuw onderhandeld worden	2
De Europese Grondwet moet verworpen worden	3
Weet niet	4

EB64.2 QA49

En nu verder met een ander onderwerp

IEDEREEN

QC1 Hoe beoordeelt u de huidige stand van zaken op elk van de volgende gebieden?

(TOON SCHERM)

	(LEES VOOR)	Zeer goed	Tamelijk goed	Tamelijk slecht	Zeer slecht	Weet niet
(469)	1 De Nederlandse economie	1	2	3	4	5
(470)	2 De Europese economie	1	2	3	4	5
(471)	3 De werkgelegenheid in Nederland	1	2	3	4	5
(472)	4 De milieuontwikkeling in Nederland	1	2	3	4	5
(473)	5 Het sociale zekerheidstelsel in Nederland	1	2	3	4	5
(474)	6 Uw kwaliteit van leven	1	2	3	4	5
(475)	7 Uw financiële situatie	1	2	3	4	5

EB63.4 QD1

QC2 Kunt u voor elke van de volgende gebieden aangeven of de stand van zaken in Nederland Veel beter, iets beter, iets minder goed of zeker minder goed is dan het gemiddelde van de landen van de Europese Unie?

(TOON SCHERM)

	(LEES VOOR)	Veel beter	Iets beter	Iets minder goed	Zeker minder goed	Hetzelfde (indien SPONTAAN genoemd)	Weet niet
(476)	1 De Nederlandse economie	1	2	3	4	5	6
(477)	2 De werkgelegenheid in Nederland	1	2	3	4	5	6
(478)	3 De milieuontwikkeling in Nederland	1	2	3	4	5	6
(479)	4 Het sociale zekerheidstelsel in Nederland	1	2	3	4	5	6
(480)	5 Het onderwijssysteem in Nederland	1	2	3	4	5	6
(481)	6 De kwaliteit van leven in Nederland	1	2	3	4	5	6

EB63.4 QD2

QC3 Zullen volgens u de omstandigheden over vijf jaar op elk van de volgende gebieden veel beter, iets beter, iets minder goed, of zeker minder goed zijn dan nu?

(TOON SCHERM)

(LEES OP)	Veel beter	Iets beter	Iets minder goed	Zeker minder goed	Hetzelfde (indien SPONT AAN genoemd)	Weet niet
-----------	------------	------------	------------------	-------------------	--------------------------------------	-----------

(482)	1	De Nederlandse economie	1	2	3	4	5	6
(483)	2	De Europese economie	1	2	3	4	5	6
(484)	3	Het werkgelegenheidsniveau in Nederland	1	2	3	4	5	6
(485)	4	De milieuontwikkeling in Nederland	1	2	3	4	5	6
(486)	5	Het sociale zekerheidstelsel in Nederland	1	2	3	4	5	6
(487)	6	Uw kwaliteit van leven	1	2	3	4	5	6

EB63.4 QD3

QC4 Zou u zeggen dat de Europese Economie het beter doet, slechter doet, of even goed doet als de economie in...

(TOON SCHERM)

(LEES OP)	Beter doet	Slechter doet	Even goed doet	Weet niet	
(488)	1	De Verenigde Staten	2	3	4
(489)	2	Japan	2	3	4
(490)	3	China	2	3	4
(491)	4	India	2	3	4

EB64.2 QA52

QC5 Aan welke van de volgende voorstellen zou u prioriteit geven voor het verbeteren van de prestaties van de Europese economie?

(LEES OP - MAXIMAAL 3 ANTWOORDEN MOGELIJK)

	(492-499)
Vergroot het wettelijk toegestane aantal werkuren per week	1,
Verbeter onderwijs en beroepstrainingen	2,
Investeer in onderzoek en innovatie	3,
Vergemakkelijk de oprichting van bedrijven	4,
Gebruik energie efficiënter	5,
Investeer in de infrastructuur van het transport (snelwegen, spoorwegen, etc.)	6,
Iets anders (indien SPONTAAN genoemd)	7,
Weet niet	8,

EB64.2 QA63

En nu over naar een ander onderwerp

QF1 In het licht van de hoge energie prijzen, stellen sommigen voor nieuwe maatregelen te treffen die mensen zullen helpen bij het verminderen van hun energieverbruik. Wat zou, volgens u, de prioriteit van openbare instanties moeten zijn bij het mensen helpen hun verbruik te verminderen.

(LEES OP - MAXIMAAL 2 ANTWOORDEN MOGELIJK)

	(635-640)
Meer informatie aanbieden over efficient energie gebruik	1,
Belastingvoordelen ontwikkelen om een efficient gebruik van energie te bevorderen	2,
Hogere rendementen normen ontwikkelen voor energieverbruikende apparatuur	3,
Toepassing van huidige rendementen normen strikter controleren	4,
Anders, namelijk (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	5,
Weet niet	6,

EB64.2 QA64

STEL QF2a AAN SPLIT A - ANDERS DOOR NAAR QF2b

QF2a Bent u bereid meer te betalen voor energie van alternatieve energiebronnen dan voor energie uit andere bronnen? Hoeveel meer zou u bereid zijn te betalen?

(TOON SCHERM -LEES OP - ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

	(641)
Nee, ik ben niet bereid meer te betalen	1
Ja, ik wil tot 5% meer betalen	2
Ja, ik wil 6% tot 10% meer betalen	3
Ja, ik wil 11% tot 25% meer betalen	4
Ja, ik wil meer dan 25% extra betalen	5
Weet niet	6

EB64.2 QA66a

STEL QF2b AAN SPLIT B - ANDERS DOOR NAAR QF3

QF2b Zoals u wellicht weet, worden we nu geconfronteerd met nieuwe uitdagingen op het gebied van energie, zoals hoge energieprijzen, internationale verplichtingen om CO2 uitstoot te beperken, die ook inspanningen van de burgers in zou kunnen houden. Met welke van de volgende voorstellen bent u het het meest eens?

(TOON SCHERM -LEES OP - ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

	(642)
Aangezien ik niet van plan ben mijn gewoontes op het gebied van energieverbruik te veranderen, ben ik bereid meer te betalen	1
Aangezien ik van plan ben mijn energieverbruik te verminderen, ben ik niet bereid om meer te betalen	2
Geen van deze (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	3
Ik ben niet van plan mijn energieverbruik te veranderen en ik zou ook niet bereid zijn meer te betalen (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	4
Ik ben van plan mijn energieverbruik te verminderen en ik zou bereid zijn meer te betalen (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	5
Anders, namelijk (INDIEN SPONTAAN GENOEMD)	6
Weet niet	7

EB64.2 QA66b

IEDEREEN

QF3 Op welk niveau zouden, volgens u, de beslissingen genomen moeten worden, om te reageren op de nieuwe uitdagingen op het gebied van energie die we de komende jaren het hoofd moeten bieden?

(INT.:LEES OP - ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

	(643)
Op Europees niveau	1
Op landelijk niveau	2
Op lokaal niveau	3
Weet niet	4

EB64.2 QA67

DEMOGRAFISCHE VRAGEN

D25 Woont u ...?

(ENQ.: LEES OP)

	(657)
op het platteland of in een dorp	1
in een kleine of middelgrote stad	2
in een grote stad	3
Weet niet	4

EB65.1 D25

GEEN VRAGEN D26 TOT D39

D42 En welke van de volgende situaties komt het meest overeen met uw situatie?

(ENQ.: LEES OP - TOON SCHERM - SLECHTS ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

	(665)
Uw moeder en vader zijn geboren in Nederland	1
Een van uw ouders is geboren in Nederland en de ander is geboren in een andere lidstaat van de Europese Unie	2
Uw moeder en vader zijn geboren in een andere lidstaat van de Europese Unie	3
Een van uw ouders is geboren in Nederland en de ander is geboren in een land buiten de Europese Unie	4
Uw moeder en vader zijn geboren buiten de Europese Unie	5
WEET NIET \ WEIGERING (SPONTAAN)	6

EB65.1 D42

D44 Beschouwt u zichzelf als...

(NIET OPLEZEN - TOON SCHERM - VOOR GECODEERDE LIJST - SLECHTS ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

	(668-669)
Katholiek	1
Orhodox	2
Protestants Gereformeerd, Nederlands Hervormd	3
Anders christelijk	4
Joods	5
Moslim	6
Sikh	7
Boedist	8
Hindoe	9
Atheïst	10
Niet gelovig Agnostisch	11
Anders (indien SPONTAAN genoemd)	12
Weet niet	13

EB64.3 D44

D45 Los van huwelijken of begrafenissen, ongeveer hoe vaak bezoekt u religieuze diensten?

(TOON SCHERM - LEES OP - SLECHTS ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK)

	(670)
Vaker dan 1 keer per week	1
1 keer per week	2
Ongeveer 1 keer per maand	3
Ongeveer iedere 2-3 maanden	4
Alleen op speciale heilige feestdagen	5
Ongeveer 1 keer per jaar	6
Minder vaak	7
Nooit	8
Weet niet	9

EB64.3 D45

D46 Welke van de volgende goederen zijn er in uw huishouden?

(TOON SCHERM - LEES OP - MEERDERE ANTWOORDEN MOGELIJK)

	(671-680)
Televisie	1,
DVD speler	2,
Muziek CD speler	3,
Computer	4,
Internetaansluiting thuis	5,
Een auto	6,
Een appartement of een huis dat afbetaald is	7,
Een appartement of een huis waarvoor nog afbetaald wordt	8,
Geen van deze (SPONTAAN)	9,
Weet niet	10,

EB65.1 D46